

SJÓMANNADAGSBLAÐ

**GRINDAVÍKUR
1989**

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

ÚTGERÐ:
SUNNUBERG GK-199
HÅBERG GK-299
VALABERG GK-399

SIGLUBERG HF.

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

NES

14934-621140
Posthólf 1731
Austurstræti 6
121 Reykjavík

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

ÚTGERÐ:
HÓPSNES GK-77
HÖFRUNGUR II. GK-27

HÓPSNES HF.

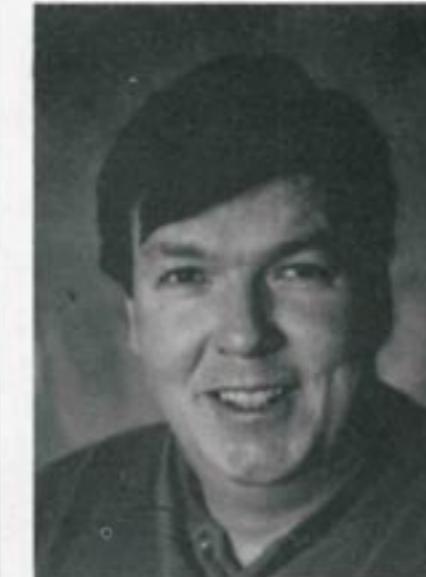
*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

ÚTGERÐ:
ÓLAFUR GK-33
GEIRFUGL GK-66
SKARFUR GK-666
GAUKUR GK-660
GRINDVÍKINGUR GK-606

FISKANES HF.

Kjartan.

Borgþór.

Ölver.

Ávarp ritnefndar

Ágætu lesendur!

Þegar þetta fyrsta blað sjómannadagsins í Grindavík lítur dagsins ljós, vill ritnefnd þakka öllum sem lögðu sitt af mörkum svo af bessari útgáfu gat orðið.

Fyrst og fremst viljum við þakka öllum greinahöfundum þeirra mjög jákvæðu og góðu undirtektir við beiðnum okkar svo og að þakka þeim fyrir greinar sem birtast í þessu blaði.

Einnig viljum við þakka öllum þeim sem styrktu okkur með auglysingum og kveðjum sem birtast í blaðinu.

Pá er og rétt og skylt að þakka sjómannadagsráði fyrir þeirra framlag í vinnu og hvatningu okkur til handa sem valdir voru í ritnefnd þessa blaðs. Jafnframt hvetjum við sjómenn og aðra velunnara þessa blaðs til að huga-timanlega að samningu greina og gamanmála svo hægt verði að halda útgáfu blaðsins áfram.

Merð von um góðar viðtökur.

Kjartan Kristófersson,
Borgþór Baldursson,
Ölver Skúlason.

SJÓMANNADAGSBLAÐ GRINDAVÍKUR 1989

★

Útgefandi:
SJÓMANNADAGSRÁÐ
GRINDAVÍKUR.

Ritnefnd:
Kjartan Kristófersson,
Borgþór Baldursson,
Ölver Skúlason.

Ábyrgðarmaður:
Sævar Gunnarsson.

Sjómannadagsráð:
Björn Gunnarsson,
Kjartan Kristófersson,
Borgþór Baldursson,
Birgir Pétursson,
Jóhann Einarsson,
Sigurgeir Sigurgeirsson,
Jóhann Hjaltason,
Ólafur Þór Þorgeirsson.

Einkareikningur er
tékkareikningur sem
tekur öðrum fram:

Háir vextir, kostur á yfirdraetti,
láni og greiðsluþjónustu.

Einkareikningur
er saminn að
þínnum þörfum.

Landsbanki
Íslands

**Landsbanki
Íslands**
Banki allra landsmanna

Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.

**Óskum sjómönnum
svo og landsmönnum öllum
til hamingju með
sjómannadaginn.**

BRUNABÓT
BRUNABÓTAFÉLAG ÍSLANDS

Björn Gunnarsson:

Tilurð blaðsins

Fyrir 5 árum, þegar sölabörn okkar komu
frá því að selja merki og blað sjómannadagsins, sögðu þau að margir eða allflestir
hefðu haft þau orð, að viðkomandi myndi
kaupa blað af þeim ef það væri um Grind-
víkinga.

Ég vorkenndi börnunum að vera búin að
burðast með þung blöðin í marga klukku-
tíma og hafa lítið sem ekkert selt.

Við nánari ihugun sá ég að skoðanir
þeirra, sem ekki keyptu blöðin, voru réttar
og að það væri gaman að gefa út blað sjálfir.
Sú hugmynd lá þó grafin um þriggja ára
skeið. Vorið 1988 hafði ég svo orð á þessum
draumórum við stjórn Sjómanna- og vél-
stjórafélags Grindavíkur, og hóf máls á því i
sjómannadagsráði. Við athugun kom í ljós
að of lengi var sofið og tíminn var útrunninn
það árið.

En nú í ár var svo kosin sérstök ritnefnd
innan sjómannadagsráðs, Kjartan Kristófer-
sson, Borgþór Baldursson og Ölver
Skúlason, ásamt formanni sjómannadags-
ráðs og formanni Sjómanna- og vélstjóra-
félags Grindavíkur, og ýtt úr vör, undirbún-
ingi hrundið af stað og söfnun greina hafin.
Hægt gekk í fyrstu, en samt er blaðið að
verða að veruleika.

Ritstjóri okkar, Kjartan Kristófersson,
hefur haft mestan veg og vanda af undirbún-
ingi og mest hefur hvilt á herðum hans. Vil
ég þakka honum sérstaklega, svo og öllum
þeim sem tóku vel i að skrifa fyrir okkur og
styrkja blaðið á annan hátt.

Grindvíkingar takið vel við blaðinu ykkar.
Björn Gunnarsson,
formaður sjómannadagsráðs.

**Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.**

Verkalýðsfélag Grindavíkur

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

Útgerð: ÞORBJÖRN II. GK-541
Söltun
Frysting

**HRAÐFRYSTIHÚS
ÞÓRKÖTLUSTADA HF.**

SJÓMANNSRAUNIR.

*Togað á karga i kalda og byl,
karlarnir vita hvað stendur til.
Dallurinn bagsar og byltist um,
það brakar og hríktir í gálgunum.
Og nú er það ljóst, sem vitað var,
að við fáum að rekja í nálarnar.*

*Aldrei neitt fiskast á þennan dall,
með úrillan, fúlan og geðvondan kall.
Að arga og garga með glymjandi raust
getur hann alveg svikalaust.
Hann böðlast á hrauninu, býður ei gríð
og blækurnar fá svo að gera við.*

*Við bættum i gær og við bættum í nótt,
bættum og stöguðum títt og ótt,
belginn og pokann og bússið allt,
bara að vær'i ekki svona helviti kalt
með frostbólgnum lúkum að fitla við nál.
Fari í helviti þetta norð-austanbál.*

*Trollið er hift og tekið inn,
i tætlum er annar vængurinn.
Slitin bæði lina og less,
laskað og rifið kruss og þvers.
Undirþyðið er allt í steik,
úr því er skverinn á nýjan leik.*

*Þegar að liðið er langt fram á dag
og loksins druslan er komin í lag,
er kastað aftur með kurt og pi –
karljandinn ætlar að reyna á ný.
Það verður ei sagt um þennan mann
að þvermóðskuna vanti í hann.*

*Öskrað og hrópað, allt er fast,
annar virinn i sundur brast.
Hift er á öðrum með herkjum inn,
svo hrekkur hann sundur eins og hinn.
En glætan í þessum darrabardans
er að druslan er farin til andskotans.
B.L.Ó.K.*

**Óskar Vigfússon,
formaður Sjómannasambands
Íslands:**

Ávarp

Sjómannadagurinn — fyrsti sunnudagur í júnímánuði — var fyrst haldinn hátiðlegur 6. júni 1938. Fyrir þessum hátiðisdegi er því hálfrar aldar gömul hefð. Saga þessa merka dags verður ekki rakin hér. Þess má þó geta að einn helsti forgöngumaður hans var mikilsvirtur brautryðjandi slysvarna hér á landi, Henry Hálf-dánsson. Tilgangur dagsins hefur frá upphafi verið að halda árlega hátið sjómönum til heiðurs og minnast jafnframt látinna sjómanns, einkum þeirra er léttast af slysþórum á sjó. Þessum merkjum hefur síðan verið haldið á lofti. Sjómannadagurinn hefur frá upphafi verið almennur hátiðisdagur í útgerðarstöðum um allt land. Samt sem áður hefur hann ekki verið allsherjarfridagur sjómanns. Það er athyglisvert að lengi vel lagði sjómannastéttin og forystumenn hennar ekki megináherslu á að sjómannadagurinn yrði almennur fridagur sjómanns, enda var lífsbaráttan lengst af svo hörð að enga stund mátti missa frá því að að sér viðurvær. En með batnandi hag og ríkari stéttarvitund óx hugmyndinni um almennan fridag sjómanns fylgi. Í kjarasamningum sumra sjómannafélaga voru sett ákvæði um þetta efni, en þó með viðtækum

fyrirvorum. Einnig gerðu félögin samþykktir um málid og beindu áskorunum til stjórnvalda um að gera sjómannadaginn að almennum frídegi.

Nú þegar nær hálft öld er liðin frá því að fyrsti sjómannadagurinn var haldinn hátiðlegur, þótti timabært að lögfesta og koma þar með fastri skipan á fri sjómanns þennan dag. Með þessari lagasetningu hefur Alþingi og þjóðin öll sent sjómannastéttinni kveðju sina í tilefni þessara tímamóta.

En hver er svo tilgangur þessa dags? kann einhver að sprýja. Er ekki nóg af hátiðisðögum á Íslandi? Er þetta ekki einungis dagur sem sjómenn nota til að gera sér dagamun?

Vissulega gera sjómenn, sem tækifæri hafa til þess, sér dagamun á þessum degi, en tilgangurinn er annar og meiri. Tilgangurinn er eftirfarandi:

1. Að efla samhug meðal sjómannana og hinna ýmsu starfsgreina sjómannastéttarinnar.

2. Að heiðra minningu látinna sjómannana og þá sérstaklega þeirra sem láta lif sitt vegna slysvara í starfi.

3. Að kynna þjóðinni hin mikilvægu störf sjómannastéttarinnar í þágu þjóðfélagsins í heild.

4. Að beita sér fyrir menningar-málum er sjómannastéttina varðar og vinna að velferðar- og öryggis-málum hennar.

5. Að afla fjár til að reisa og reka dvalarheimili og íbúðir fyrir aldraða sjómenn og sjómanns-ekkjur.

Vissulega er þetta háleitur til-gangur og vel þess virði að þessi hátiðisdagur sjómanns sé lögfest-ur.

Með framangreinda upptalningu í huga er það hlutverk sjómannana og samtaka þeirra að leggja rækt við þennan dag og reka áróður fyrir gildi hans, ekki aðeins fyrir sjómannastéttina heldur og fyrir þjóðina alla.

Á undanförnum árum hefur staðbundin blaðaútgáfa í tilefni dagsins færst í vöxt vitt og breitt um landið og hafa Grindvíkingar með útgáfu þessa blaðs bæst í þann hóp og ber því að fagna.

Ég vil að lokum óska sjómönum og fjölskyldum þeirra til ham-ingju með daginn.

Óskar Vigfússon.

Öryggisbók - Tromphók
**Tvaer í
öruggum
vexti**

SPARISJÓÐIRNIR
- fyrir þig og þína

Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.

**SPARISJÓÐURINN
Í GRINDAVÍK**

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

**BAÐHÚS —
BLÁA LÓNIÐ**
SÍMI 68526

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

- Þegar mest á reynir!

**Pétur Sigurðsson,
formaður Sjómannadagsráðs
í Reykjavík og Hafnarfirði:**

Sjómannablað í Grindavík

til skipta, þó vekur nýtt happdrættisár og góðar auglýsingar nýjar vonir um batnandi hag.

Því viljum við koma á móti Grindvikingum á næsta happdrættisári þeiri vegna framtaks þeirra heima fyrir og framtaks þeirra við Hrafnið i Hafnarfirði og bjóða þeim ágóðann af öllum þeim happdrættismiðum DAS sem seldir verða í Grindavík.

Miði er möguleiki, segir í auglýsingum happdrættisins, en möguleiki bæjarbúa verður meiri, þeir eiga kost á glæsilegri vinningum en oftast áður og um leið eru þeir að leggja Stein í hið nýja heimili aldraðra í bænum sínum.

Þeim sunnanmönnum þótti ég vist tala gáleysislega þegar ég stakk að þeim að þeir skyldu hafa nokkur rúm fyrir þá sem vildu sækja Bláa lónið. Ekki landsmenn, því heilbrigðisyfirvöld hafa enn ekki viðurkennt þessa heilsulind. En útlendingar gætu hugsanlega hjálpað til við að greiða niður hinn mikla byggingarkostnað með því að fá gistingu og góða þjónustu og fá hjálpað til að sækja þennan ótvíræða heilsbrunn.

Því miður hefur happdrætti DAS dregist saman allverulega hin síðari ár svo lítið hefur verið

það er reisn yfir þeim suðurnesjamönum sem nú hefja útgáfu sjómannadagsblaðs. Það var líka reisn yfir Grindvikingum þegar þeir hófu samstarf við Sjómannadagssamtökun í Reykjavík og Hafnarfirði um nýtt dvalarheimili aldraðra í Hafnarfirði.

Ekkert sveitarfélag tók jafn hraustlega á og gildir einu þótt góðir samningar hafi verið í boði enda margir aldraðir Grindvikingar notið vistar á Hrafnið i Hafnarfirði, þeiri á vistheimili og hjúkrunardeildum.

Því miður hafa samtök okkar ekki verið þess megnug að styrkja félaga okkar þar syðra við hið myndarlega átak bæjarbúa við byggingu dvalarheimilis fyrir aldraða.

Við höfum þó heitið forráðamönnum að veita þá stjórnunarlegu aðstoð sem við getum meðan heimilið er að komast af stað. Við getum hjálpað til við magninnakaup og hjálpað til við opnun viðskipta við gróna viðsemjendur okkar heimila.

Pétur Sigurðsson.

**Edvard Júliusson,
forseti bæjarstjórnar:**

Ávarp

Þegar ég var beðinn um að skrifa, sem forseti bæjarstjórnar Grindavíkur, í þetta blað, sem verður tileinkað sjómönum og sjómannadeginum, er mér eftir í huga höfnin, umhverfi hennar og aðstaða við hana. En höfnin, ásamt gjöfum fiskimiðum hér útaf hafa viðhaldið vexti og uppgangi bæjarins. Hér snýst allt um fisk og útgerð. Þjónustan hefur byggt sig upp að mestu til að mæta þörfum þessara atvinnugreina.

Höfnin hérna er góð þegar inn er komið, ein sú besta á landinu, að minu viti.

En allt gengur úr sér og er nú svo komið, að Eyjabakki er nánast að hruni kominn og ekki má dragast lengi að hann verði endurbyggður. Nú standa yfir, eða er nýlokið, rannsóknir á botnlagi og dýpt við Eyjabakka og þegar þær niðurstöður verða kunnar er hægt að hefjast handa við að teikna og gera kostnaðaráætlun. Vonast ég til að það liggi fyrir í vor. Það er mjög brýnt, svo að hægt verði að byrja á verkinu í sumar.

Sjómanni hafa haft orð á því, að þeim finnist meiri hreyfing í höfninni heldur en ádur, hvað svo sem því veldur.

Það er að vejfast fyrir mönnum hvort heldur eigi að nota trústaura í framkvæmdina eða að reka niður stálþil eins og er á Miðgarði. Þó að skipum hafi heldur fækkað um tíma, hefur útgerðin tekið

breytingum. Skipin hafa stækkað, þau rista dýpra og taka meira bryggjupláss en ádur, enda er dýpkun hafnarinnar orðin aðkallandi.

Við getum gert okkur fulla grein fyrir því, að öll askoma bæjarins byggist á afkomunni við sjóinn og þess vegna hlýtur það að vera lífsspursmál fyrir okkur hér að útgerð og fiskvinnsla dragist ekki meira saman en þegar er orðið, að ekki verði seld fleiri skip i burtu og að så fiskur sem kemur hér á land, verði sem mest unnninn hér.

Við erum með fengsæla skipstjóra og harðdaglega sjómenn, sem kannske kom best í ljós í ótiðinni sem var hér allt frá haustmánuðum og þar til í endaðan febrúar. En mér sem gömlum sjómanni fannst oft með ólikindum hvað fast var sótt.

En það er ekki nóg að afslá fiskjarins, það þarf líka að vinna hann þegar á land kemur. Þar höfum við notið þess hér í gegnum tíðina að hafa gott fólk, sem kann vel til verka.

Síðastliðið sumar var samþykkt í bæjarstjórn tillaga um að reisa minnisvarða um týnda menn, sem staðsettir yrði í kirkjugarðinum á Stað. Voru tilnefndir þrír menn, sem skyldu sjá um verkið, en þeir eru Svavar Árnason formaður sóknarnefndar, Sævar Gunnarsson formaður Sjó-

manna- og vélstjórafélags Grindavíkur og forseti bæjarstjórnar.

Nefndin hefur komið sér saman um staðsetningu minnisvarðans í kirkjugarðinum og er búið að teikna hann. Kostnaðaráætlun liggur ekki fyrir, en þeir aðilar sem ætla að fjármagna verkið eru Sjómanna- og vélstjórafélag Grindavíkur, fiskverkendur í Grindavík og bæjarsjóður, hver að einum hluta.

Ég vil að endingu í nafni bæjarstjórnar Grindavíkur óska sjómönum og fjölskyldum þeirra gleðilegrar hátiðar á sjómannadaginn, svo og bæjarbúum öllum.

Megi Guð og gæfa fylgia okkur öllum og bænum okkar um ókomna framtíð.

Edvard Júliusson,
forseti bæjarstjórnar.

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

ÚTGERÐ:
HÁKON PH-250
VÖRÐUR PH-4
ODDGEIR PH-222

GJÖGUR HF.

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

ÚTGERÐ:
GNÚPUR GK-11
HRAFN
SVEINBJARNARSON GK-255
SIGURÐUR
ÞORLEIFSSON GK-256

**HITAVEITA
SUÐURNESJA**

ÞORBJÖRN HF.

Tómas Þorvaldsson:

Sjómannadagurinn hátíðlegur haldinn í fyrsta sinn í Grindavík 1948 —

og aðdragandi þess í fáum orðum

Árið 1946 byrjuðum við á gerð knattspyrnuvallarins hér í Grindavík þar sem hann er nú, en áður var hann hér vestan við byggðarlagið fyrir utan Tíðahlið og hafði svo verið um 25 ára skeið, en sjór gekk þar mjög á landið. Gerð knattspyrnuvallarins var á vegum Íþróttafélags Grindavíkur en það

var stofnað upp úr 1930, og var það og er ennþá góður vettvangur fyrir börn og æskufólk hér í Grindavík. En það hefur fengið nýtt nafn og heitir í dag Ungmennafélag Grindavíkur.

Um þessar mundir steypum við upp sundskýli við Hópið, en sundstaður okkar var um margra

ára skeið í vik sem var á milli verðbúðar Þorbjarnar og veiðarfærahúss Hraðfrystihúss Þórkötlu-staða, skýlið stóð þar á þeiri litlu snös sem skagar þar fram. Þessi vik hefur verið fyllt upp, og liggar nú þar fjölfarinn vegur og svo viðlegukantur fyrir minni báta. Þessi tvö verkefni sameinuðu okkur unga fólkid svo og unglings og börn.

Við íþróttavöllinn hafa nú staðið yfir framkvæmdir með hvildum þó, í 43 ár, en hefur miðað vel áfram nú hin síðari ár. Í öndverðu eða strax 1946 sameinuði þessi framkvæmd alla unga og æskufólkid úr öllum hverfum meira en áður og verð ég að segja að skerfur Þórketlinga var drjúgur, án þess að ég kasti rýr ó hina, því hér lögðu margir hönd á plóginnum allt í sjálfsbodavinnu, nema þann þróskuld sem við var að glíma á miðju vallarstæðinu, þar var klapparbunga og var hún nefnd af okkur Óbilgjörn, en við sigruðumst á henni, en drýgstur við að bora, allt með höndum, var

Fyrsta skrúðgangan, 1948 — frá höfninni í kirkju. Myndin er tekin á veginum þar sem verslunin Bára og þær byggingar standa nú í dag.

Þessi sveit kepti lítið breytt í mörg ár fyrir m/b Grindviking og vann róðrarbikarinn til eignar á sjómannadaginn 1951, en bikarinn var gefin af Hraðfrystihúsi Grindavíkur. Á myndinni eru, tallið frá vinstrum: Haukur Guðjónsson, Pétur Guðjónsson, Guðmundur Þorsteinsson, Þorvaldur Kristjánsson, Hermann Kristinsson, Guðmundur Guðjónsson og Arent Arnkelsson.

Benóný Benediktsson, en fleiri voru þeir er þar tóku til hendinni. Fyrir þetta greiddum við nokkurt fél.

Um þessar mundir kom ég þarna til forstu og mætti kannske segja að ég stjórnaði þessum framkvæmdum, og var það oft drjúgur hópur barna og unglings er lagði af stað héðan frá Gnúpi í þetta sjálfsbodastarf, einkanlega á vorin, sumrin og fram að skóla á

haustin. Þá fengum við oft kennara til að segja til og kenna íþróttir bæði í Kvenfélugshúsinu og síðar í íþróttasal skólans eftir að hann kom. Og var Axel Andrésson hér æði mörg vor við kennslu í knattspyrnu, en hann fór viða um landið til þess og var mjög bekktur á þessum tíma fyrir sína knattspyrnukennslu. Ekki var hann þó búinn að vera hér í Grindavík árið 1951 er Grindvikingar urðu Suð-

urnesjameistarar í knattspyrnu, en til er góð mynd af því sigursæla liði og var hún fyrir nokkrum árum á almanaki.

Um þessar mundir, eða 1946, var hér stofnuð björgunarsveit við Slysavarnadeild Þorbjarnar, en sú sveit tók til starfa 1947, voru margir vöskustu og duglegustu piltarnir úr starfi Íþróttafélagsins einnig meðlimir hennar og varð ég einnig formaður hennar, og áttum við gott samstarf á báðum stöðum.

Þetta tvennt, starfið í Íþróttafélagi Grindavíkur og Slysavarnadeildinni Þorbirni, var undanfari og aðdragandi þess að 1948 um vorið ákváðum við i samstarfi við sjómenn, en það voru þeir flestir örðnir, sem að þessu stóðu með mér og ég sjálfur hættur því fyrir 2 árum, að halda uppá sjómannadaginn. Og var nú unnið af kappi að undirbúningi allt vorið, og fyrstu hátiðahöld sjómannadags Grindavíkur hófust með sameiginlegri göngu frá höfninni, í gömlu kirkjuna. Þar flutti séra Jón Árni Sigurðsson sjómannamessu og kirkjukórrinn söng undir stjórn Svavars Árnasonar og hefur svo verið alla tíð síðan nema árin 1952 og 1987 þá fellu hátiðahöld niður vegna slysa við sjóinn.

Eftir hádegi var komið saman við höfnina. Fyrst var kappróður og var hann á brimróðrabát er Slysavarnadeildin Þorbjörn átti og öðrum eins er við fengum að láni í Garðinum, en þeir léðu okkur hann fúslega í nokkur ár til þessa. Heldur þóttu þeir þungir til róðurs og ekki góðir til þessa brúks, en það versta var þó að þeir voru taldir mjög misgöðir til gangs. Tóku oft margar róðrarsveitir þátt í þessu. Siðan var reiptog giftra og ógítra kvenna og einnig milli landmanna og sjómannna. Þá var naglaboðhlaup, pokaboðhlaup, kappbeitning og fleira, en allt þetta fór fram á bryggjunni eða við höfnina. Að þessu loknu var kappleikur í fótbalta á nýja íþróttavellinum og stundum fleiri en einn. Öllu þessu var að jafnaði lokið kl. 5–6 e. h. En kl. 9 e. h. var komið saman í Kvenfélugshúsinu, þar flutti ég ávarp og af-

Kappróður á brimbátum á árunum 1948–1951.

Forsvarmenn fyrstu sjómannadagshátiðahaldanna í Grindavík 1948; Tómas Þorvaldsson, Gnúpi (t. v.) og Magnús Guðmundsson, Hellum.

Sendum sjómönnum, flskvinnslufólki og öðrum Grindviklingum hamingju- og helllaóskir á sjómannadaginn.

Eflum stuðning við aldraða.

Happdrætti Dvalarheimillis Aldraðra Sjómannna

Miði á mann fyrir hvern aldraðan.

henti verðlaun og tilkynnti um árangur í hinum ýmsu keppnisgreinum. Síðan var stiginn dans þar til dagur var á lofti og þótti þetta takast með ágætum. Allir skemmtu sér vel og varð nū auðveldari eftirliekurinn á næsta ári. Var þetta form á meðan ég stjórnadí því, eða þar til '55 eða '56 að mig minnr. Mikið til voru hér sömu menn að verki allan tímann, en þó bættust alltaf nýir liðsmenn við.

En mikið skarð var hoggð í hópinn er m/b Grindvikingur fórst, því Hermann Kristinsson og Þorvaldur Kristjánsson fórust báðir með honum, en þeir höfðu verið einstaklega góðir liðsmenn i þessu öllu, og báðir meðlimir i björgunarsveitinni sem var aðeins skipuð 12 mönnum.

Eg held ég megi fullyrða það að aldrei hafi fallið niður hátiðahöld nema í þessi tvö skipti, það er 1952 og 1987, og hefur mér virst svipað snið á hátiðahöldunum síðan í upphafi 1948, og eiga allir þeir er hafa lagt hönd á plöginn, bestu þakkir skildar.

Tómas Þorvaldsson,
Gnúpi,
Grindavík.

Eiríkur Tómasson:

Kveðja til sjómannna og fjölskyldna þeirra frá Útvegsmannafélagi Suðurnesja

Ég vil byrja á því að óska Sjómanna- og Vélstjórafélagi Grindavíkur til hamingju með það góða framtak að hefja útgáfu sérstaks Sjómannadagsblaðs fyrir Grindavík.

Blaðið er gefið út í tilefni sjómannadagsins, sem er árlega haldinn hátiðlegur um land allt, og er einn mesti hátiðisdagur þeirra sem við sjávarsiðuna búa og hafa lífbrauð sitt frá sjónum.

Á þessum degi er oft staldrað við og litið yfir farinn veg.

En eru flestir Íslendingar tengdir sjávarútveginum á einhvern hátt, en þeim fer þó fjölgandi, sem horfa á úr fjarlægð, og vilja jafnvæl selja okkur réttindin til að sækja fisk úr sjó. En selja þeir okkur ekki nóg nú þegar? Hvers vegna á sú skoðun, að selja eigi leyfi til að sækja fisk úr sjó, ner eingöngu hljómgunn hjá háskólaborgurum Reykjavíkur? Er þetta enn ein sönnun þess djúps sem hefur myndast milli landsbyggðarinnar og Reykjavíkur?

Eg hef velt því fyrir mér þegar ég les greinar þessarra manna um auðlindaskatt og sölu veiðileyfa

hvað háskólaprófessorar og menntamálaráðherrar hefðu að gera á Íslandi ef þeir nytu ekki fisksins, auðlindarinnar í sjónum.

Mitt svar er að þeir hefðu lítið að gera, því þá væri vart byggilegt á Íslandi og því njóta þessir aðilar á sama hátt og öll þjóðin afraksturs fiskistofnanna.

Árið frá síðasta sjómannadegi hefur verið svíptingasamt í Grinoavík, búið er að selja nokkrabáta burtu, flotinn breytist, vertíðarbátaútgerð minnkar, togveiðar hafa aukist. Þetta er afleiðing mjög lélegrar vertíðar 1988.

EKKI er óliklegt að hugfarðið breytist nú, þegar vertíðin er betri en s.l. ár og menn fái aftur trú á að hægt sé að byggja á okkar hefðbundnu útgerð.

Sjávarútvegurinn á nú mjög undir högg að sækja meðal valdhafanna, fyrtæki um allt land hafa hett starfsemi, og höfum við í Grindavík ekki farið varhluta af því.

Þeir sem þenja út ríkisbáknið og baða Hótel Borg í safnið sitt, segja okkur að hagræða og nýta betur húsa-, tækja- og skipakost.

Það er allt gott og ágætt, og ekkert á móti því að hagræðing eigi sér stað í sjávarútvegi, hún er nauðsynleg. Það er bara augljóst, að þeir sem mest um þessa hluti tala, hafa ekki áttað sig á flisinni í eigin auga.

Við verðum hér í Grindavík, þar sem lífið er fiskur, að átta okkur á því að til þess að hægt sé að byggja upp nýjar atvinnugreinar og auka fjölbreytni í atvinnurekstri og starfsframboði, þurfum við að hafa undirstöðuna, sjávarútveginn, sterka, það þarf að gera allt sem hægt er til að tapa ekki hlutdeild okkar í auðlindum hafssins, sem orðnar eru af skornum skammti. Stundarerfiðleikar mega ekki villa okkur sýn.

Að lokum vil ég óska sjómönum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn.

Eiríkur Tómasson.

Eiríkur Alexandersson:

Skjaldarmerki Grindavíkur

Ég hef verið bedinn um að skýra í fáum orðum fyrir lesendum þessa blaðs, hvernig skjaldarmerki Grindavíkur er hugsað, og hvað það getur táknað.

Ég hugsa að ég geri það best með því að vitna í greinargerð nefndarinnar, sem hafði umsjón með gerð merkisins á sínum tíma, en það var unnið á Auglýsingastofu Kristínar (AUK). Í þessari nefnd voru auk minn þær Margrét Gisladóttir og Ólina Ragnarsdóttir. Nefndin varð sammála um að mæla með skjaldarmerkinu sem Grindvikingar hafa jafnan fyrir augunum í dag, og skilaði um það áltí i desember 1986 ásamt eftfarandi greinargerð:

„Hugmynd að merkinu varð til hjá starfsfólk AUK við lestur kaflans um Grindavík í bókinni Landið þitt, en þar segir m. a.: „f Landnámabók segir að Molda-Gnúpur Hrólfsson og synir hans námu land í Grindavík. Þar segir svo: „Þeir voru þá fulltiða synir Molda-Gnúps, Björn og Gnúpur, Þorsteinn hrungnir og Þórður leggjaldi. Björn dreymdi um nött, að bergbúi kæmi að honum og bauð að gera félag við hann, en hann þóttist játa því. Eftir það kom hafur til geita hans og tímgáðist þá svo skjött fē hans, að

hann varð skjött vellaðugur, síðan var hann Hafur-Björn kallaður. Það sáu ófreskir menn, að landvættir allar fylgdu Hafur-Birni til þings, en þeim Þorsteini og Þórði til veiða og fiskjar.“ Svo sem ráða má af frásögn Landnámabókar hefur fólkid í þessari byggð frá öndverðu reist afkomu sína bæði á landbúnaði og fiskveidum og hélst svo fram yfir miðjan 5. áratug þessarar aldar. Síðan hafa fiskveiðarnar og fiskvinnslan unnið á í atvinnulifinu en dregið hefur úr landbúnaði að sama skapi. Hann var þó umtalsverður fyrrum og er sagt frá því að árið 1779 fengu Grindvikingar verðlaun frá Danakonungi fyrir garðyrkju og hlutu þau 14 bændur.“ Tilvitnun lýkur.

Nefndin er þeirrar skoðunar, að merkið sé ágætlega táknrænt fyrir þá byggð, sem því er ætlað að þjóna og það mannlif sem þar er lifað.

Blár litur hafssins í grunni með hvitum olduföldum er sá grundvallarveruleiki, sem Grindavík byggist á, en hafurinn er táknaður frjósemi og búhygginda, sem skila Grindvikingum til þroska og þróunar í fortíð, nútíð og framtíð.

Þeir sem vilja, mega gjarnan láta hvítar rendurnar í grunni vísa

til fyrri hluta nafnsins á Grindavík.

Merkið er fallegt og sterkt í formi og eftirmennilegt við fyrstu sýn, og í sparibúningi sínum í lit gleður það augað.

Merkið nýtur sin einnig vel í smækkaðri mynd á bréfsefni eða umslagi og kemur vel út í svarthvítu.

Svo mörg voru þau orð.

Ég vona að þau veiti þér, lesandi góður, aukinn skilning á þejarmerkinu þinu, og að þér þyki þar með vænna um það en áður.

Að lokum óska ég Grindvikingum árs og friðar í tilefni sjómannadagsins.

Eiríkur Alexandersson.

GRINDAVÍK

*Bæjarstjórn Grindavíkur
sendir sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum Grindvikingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn.*

Guðbergur Bergsson, rithöfundur:

HRAFNINN

— Frumsamin smásaga —

Þeir voru þrír á ferð eftir gráum sjávarkambi með svartan hund og haglabyssu. Þetta var gamall hólkur sem sá elsti hafði stolið frá afa sinum. Enginn þeirra kunni að skjóta, en sá elsti sagði að það væri enginn vandi ef nóg væri til af skotum. Það var ekki nóg til af þeim, bara þrjár patronur. Þess vegna gat hver þeirra fengið að skjóta aðeins einu sinni. Nú urðu þeir að hitta. En hvað? Óvissan gerði þá dálitið spennta. Auðvitað ætluðu þeir að skjóta fugl. Það gerðu þeir sem áttu haglabyssu.

Sjóinn sletti hvitu löðri upp eftir svörtum klettum. Loftið var rakt og andlit þeirra líka, bæði af loftinu og svita. Þetta var á útmánuðum og mikill grámi yfir öllu. Enginn vissi hver mundi hitta. Það var óhugsandi að þeir hittu allir, drengir óvanir byssum. En þeir vissu að sá sem hitti yrði eftir það meiri en hinir. Þeir vildu ekki komast að því í raun og veru. Þess vegna langaði alla að snúa við og hætta. Samt héldu þeir áfram yfir kambinn. Enginn þorði að segja:

Nei, við skulum hætta.

Að öllu eðlilegu hefði sá elsti átt að hitta. Sá yngsti hefði átt að gefa hinum skotið sitt. En hvorum? Það var ekki hægt að gefa báðum sama skotið. Þess vegna hélt sá yngsti áfram. Sá elsti

hélt áfram af því að hann langaði að sýna hinum að hann kynni að skjóta, þótt hann kynni það ekki. Hann vildi ekki að þeir héldu að hann hefði stolið haglabyssunni bara til að sýnast. Þess vegna hélt hann áfram. En hann sagði í gamni:

Ég skýt mig ef ég hitti ekki.
Hinir hlógu vandræðalega.

Þann i miðið langaði ekki að halda áfram af ótta við að sá yngsti hitti eða hann hitti sjálfur. Við það kæmi í ljós að sá elsti var enginn foringi, vegna þess að hann var engin skytta. En hann þorði ekki að segja frá því sem hann hugsaði. Þess vegna hélt hann áfram eins og hinir.

Sá elsti átti að skjóta fyrstur, vegna þess að hann átti byssuna. Það var jafn sjálfsgagt og að hann hitti. Þetta vonuðu allir.

Loksins komust þeir út á nesið. Þarna var sægur af fugli og í rauninni of auðvelt að hitta jafnvel fyrir þá sem kunnu ekki að skjóta.

Þegar þeir fóru að huga að byssunni fór hundurinn að ýlfra. Sá elsti miðaði hlaupinu á hann þegar skotið var komið í. Hundurinn ýlfraði og hörfði undan. Hann hló ertnislega og sagði:

Hann er hræddur, greyið.
Hinir fóru líka að hlæja og sögðu:
Já, hann er drulluhræddur.

Þetta er hræddur hundur, sagði hann og hinir samþykktu.

Þú mátt skjóta úr mínu, sagði sá i miðið og sá yngsti bauð skotið sitt, en sá elsti sagði:

Ég stal ekki byssunni til þess að svindla á ykkur. Skjótið!

Drengurinn í miðið var lengi að sveifla hlaupinu fram og aftur. Hann vissi hvernig hann átti að miða, en gat það ekki vegna þess að hann fékk tár í augun. Samt vildi hann ekki snúa sér undan. Vindurinn var kaldur, himinninn grár, og það var raki í lofti. Fuglarnir sveimuðu eins og ekkert hefði í skorist og engir strákar stæðu á kambinum. „Mér er alveg sama,“ hugsaði hann. „Best að ljúka þessu af.“ Og hann tók í gikkinn. Það fór á sömu leið: fuglarnir litu eins og um öxl en héldu áfram að sveima.

Þá fékk sá litli byssuna og hinir hlógu.

Nei, þú veldur henni varla, sagði sá elsti.

Það var erfitt fyrir hann að

halda jafnvægi með þunga byssu í miklu roki. Samt lærði hann að miða og það komu tár í augun.

Nú langaði hann hvorki til að skjóta né hitta eða verða meiri en hinir. Svo hann ákvað að skjóta eitthvað út í loftið nógu langt í burtu svo öruggt væri að hann hitti ekkert. Þá yrðu þeir allir jafnir. Í eins konar losgerð til hinna og längun til að fá að vera með þeim alltaf, vera alltaf sá yngsti og mesti væskill, sveiflaði hann byssunni hátt og hleypti af. Byssan sló hann og hann skall á rakt grjótið. Í fallinu sá hann voðalega sýn.

Þú hittir, sögðu hinir í kór.

Hrafn hafði flogið langt í burtu í talsverðri hæð svo hann var nokkuð lengi að detta í sjóinn. Svart fiðrið á honum flettist til eins og hænurass í vindu. Síðan skall hann á sjóinn, lá þar með útbreidda vængi. Hann var með einhvern bægslagang, reyndi að hefja sig aftur á loft en mistókst það hvað eftir annað.

Eru hrafnar syndir? sagði sá elsti.

Nei, sagði sá næstelsti.

Allt í einu virtist hann hafa gefist upp á því að reyna að hefja flug og lá eins og svört klessa á bláum sjónum sem hinir flugu yfir.

Það er ólánsmerki að skjóta hrafn, sagði sá elsti.

Sá sem skýtur hrafn verður einhvern tíma sjálfur fyrir skoti, sagði sá i miðið og horfði á hann.

Um leið langaði þann yngsta til að deyja. En það var ekki auðvelt að losna við lífið þar sem hann lá í fullu fjöri á sjávarkambinum með iðandi fuglalíf allt í kring og tóma byssu. Svo þeir urðu að halda aftur heim yfir gráa sjávarkambinn, þrír drengir með tóma haglabyssu og svartan hund, allir auðsæilega daprir.

***Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.***

Staðarkjör

Vikurbraut 27 - 240 Grindavík
Símar: 68065, 68185

***Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.***

MYNDSEL
MYNDBANDALEIGA
HAFNARGÖTU 6 - SÍMI 68057

Heiðraðir 1988:
Einar Simonarson,
Kristján Thorberg,
Haraldur Hjálmarsson.

Landsveit
Þorbjarnarins
hafði bestan tíma
allra sveita 1988.

Sjómannadagurinn 1988

Hátiðarhöldin hófust á laugardeginum þegar Skarfur GK-666 og Hrungnir GK-50 fóru í skemmtisiglingu með börnin vestur undir Staðarberg, og um kvöldið var kappróður. Á sunnudaginn hófst hátiðin með skrúðgöngu frá Sjómannastofunni að minnisvarðanum og til kirkju. Þegar komið var úr kirkju var komið suðaustan rok og rigning.

Hratt var brugðist við eins og sjómannna er síður og hátiðarhöldin færð inn í íþróttahúsið, nema hin sívinsælu atriði koddaslagur og fótboldaleikur, sem voru á sínum stað. Ræðumaður dagsins var Ölver Skúlason, en því miður féll ávarp útgerðarmanna niður. Dansleikur var í Festi um kvöldið.

Skipverjar á Sigurði
Þorleifssyni GK-256
sigruðu í kappróðri
skipshafna 1988.

Pétur Jóhannsson
á Skarfí GK-666
lengst til haegri,
aflakóngur og með
hæst skiptaverð
vertiðarbáta 1988.

Lagmetisíðjan
sigrði í
kappróðri kvenna
1988.

Örn Traustason:

Fiskveiðar í Afríku

Að hjálpa þeim að hjálpa sér sjálfir.

Samvinna Íslands og Grænþöldaeյja, Cabo Verde, á svíði fiskveiðipróunar hófst árið 1980. Alla tið síðan hefur samvinna landanna staðið yfir, en þó með nokkrum hléum.

Voríð 1987 var undirritaður nýr rammasamningur þjóðanna um þróunarsamvinnu, sá þriðji í röðinni, fyrir árin 1988 og 1989. Sem fyrr beindist samningurinn að nýtingu auðlinda sjávar og er hann í senn framhald og bein afleiðing af fyrri áföngum fiskveiðiverkefna.

Haustið 1987 réði síðan Próunarsamvinnustofnun Íslands sex starfsmenn til þeirra starfa sem framundan voru. Verkefninu var síðan deilt niður í nokkra verþætti og voru þeir helstu þessir:

- Veiðar með botnvörpu.
- Veiðar með dragnót.
- Veiðar með handfærum.
- Fiskvinnsla, frysting.
- Fiskirannsóknir.
- Markaðssetning.

Sérstök áhersla var lögð á fræðslu og þjálfun heimamanna, svo þeir yrðu sjálfum sér nögir um alla þætti verkefnisins.

Starfsmenn og eiginkonur þeirra fengu mikla og góða kennslu og fræðslu í flestum þeim þáttum er lýtur að þróunaraðstoð. Meðal annars var kennnd undirstaða í kreólsku, sem er tungumál Cabo Verde manna. Námskeiðahaldið tók alls fjórar vikur og var ómett-

anlegur þáttur fyrir það verkefni er framundan var.

Mitt ætlunarverk i þessu verkefni var að sjá um dragnótarverkefnið, en menn bundu miklar vonir við að árangur næðist af

þeim veiðum, því svo er til háttar að Cabo Verde að engin skip eru þar til, er stundað geta veiðar með botnvörpu. Öll skip heimamanna eru einungis útbúin til túnfiskveiða þar sem fiskurinn er veiddur á öngul. Af þeim sökum eru hvorki spil né annar útbúnaður um borð i skipunum sem nauðsynlegur er, svo uhnt sé að stunda togveiðar á þeim.

Aftur á móti eru mörg hver þessara skipa ákjósanleg til dragnóta veiða án teljandi breytinga. Yrði það útgerð og sjómönnum á Cabo Verde mjög kærkomil ef rekstrargrundvöllur skapaðist fyrir þær veiðar, því túnfiskveiðarnar eru stundaðar aðeins stuttan tíma úr árinu og stærstan hluta ársins ligga skipin bundin við bryggju verkefnalaus.

Dragnóta veiðarnar voru stundaðar á einum af bátum heimamanna N/M Noroeste, sem var nýlegur 120 lesta bátur, smíðaður í Hollandi. Í áhöfn voru alls 13 menn að mér meðtoldum, allt innfæddir heimamenn. Þarna var saman komin frá þeim á hvítan manni, sem er tungumál Cabo Verde manna. Námskeiðahaldið tók alls fjórar vikur og var ómett-

sem þeir báru úr býtum fyrir vinnu sína voru ekki há. Mánadarkaup háseta var er svaraði til um 3500 isl. krónur, en að auki höfðu þeir hlut úr aflanum ef vel fiskaðist.

Allt voru þetta fjölskyldumenn er áttu mikið af börnum. Algengast var að menn áttu sex börn hver, en sá er átti flest börnin var yfirfiskimáðurinn, er jafnframt var elsti maðurinn um borð, og átti hann alls 32 börn með þremur konum.

Sumir þessara manna voru hvorki lesandi né skrifandi. Því burftu sumir þeirra að notast við visifingur er þeir kvittuðu við nafnið sitt hjá skipaskráningarstjóra. Díðu þeir þá puttanum i stimpilpúðann og settu fingrafar sitt í skráningarbókina.

Helstu breytingar sem gera burfti um borð i N/M Noroeste fyrir veiðarnar, voru þær að sett var um borð dragnótarmaskina, sem smíðuð var á Þingeyri. Þá burfti að smíða fiskmóttöku úr timbri á dekkid og kassa fyrir dragnótina. Það kom í minn hlut að sjá um smíðavinnuna er tók þónokkurn tíma. Svo virtist sem fólk hefði unun að standa á bryggjunni og horfa á hvítan manni inn puða við smíðarnar, því fjöldi manns horfði á frá morgni til kvölds. Óneitanlega fannst mér þetta voru ungr og hraustir sjómenn, upfullir af áhuga fyrir því sem framundan var. Launin

eins og svo margt annað og maður hætti að taka eftir áhorfendahóp.

Dragnóta veiðarnar gengu að minn mati mjög vel og framar minum björtustu vonum, þó stundum hefði ég kosið að sjá meiri fisk. Tæknilega gengu þær vel og engin stórvægileg vandamál komu í ljós. Veiðarfærið hentaði vel á þeim slóðum er við stunduðum veiðarnar á og heimamenn voru fljótir að komast upp á lagið við veiðarnar og tileinka sér þær.

Mælikvarði um góðan árangur í þróunaraðstoð er hvernig til tekst að yfirfæra þekkingu, fræðslu og þjálfun til heimamanna og að þeir verði sjálfum sér nögir um alla þætti verksins.

Það ríkti því mikil hamingja og gleði innra með mér, að afloknu þessu verkefni. Þá var ég kominn um borð í r/s Feng, skip Próunarsamvinnustofnunarinnar, þar sem ég gegndi einnig skipstjórn í um tveggja mánaða skeið. Þar fylgdist

ég með því hvernig til tókst við veiðarnar hjá félögum minum um borð i N/M Noroeste. Arangurinn var hreint út sagt frábær og allt gekk að óskum og áfallalaust.

Um borð i r/s Feng var 18 manna áhöfn og þar af þrír Íslendingar. Stundaðar voru togveiðar og fiskirannsóknir, hvort tveggja með góðum árangri. Leiðangursstjóri i fiskirannsóknunum var Ólafur Karvel Pálsson fiskifraðingur og vann hann bæði mikið og gott starf.

Sjómenn á Cabo Verde voru mikið hrifnir af r/s Feng. Höfðu þeir aldrei áður séð svo tæknivætt og vel útbúið fiskiskip, því þeirra skip voru mjög vanbúin fiskileitar- og siglingatækjum. Til dæmis voru þau hvorki búin sjálfstýringu né rafmagnsstýri og önnur tæki, sem okkur þykir svosjálfssögð og nauðsynleg hér heima, voru þar mjög fátið.

En þrátt fyrir félagsskap landamanna um borð i r/s Feng og betri aðbúnað, þótti mér meira til koma að vera einn með heimamönnum um borð i þeirra skipi. Það var hreint út sagt algjört ævintýri og mikil upplifun.

Margt er mér mjög minnisstætt

er fyrir augun bar fyrst í stað eftir komuna til Cabo Verde. Það sem ég sá var allt saman mun huggulegra og betra en ég hafði þorað að vona, því heima á Íslandi var búið að upplýsa fólk og búa það undir hið versta. Ástandið var þó á sumum svíðum eins og að hverfa heila öld aftur í timann, sérstaklega þó í minni bæjum og þorpum. Til að lýsa því i sem fæstum orðum er gott daemi að bera saman hafnarbæinn Palmeira á eyjunni Sal, sem er litill bær rétt eins og okkar bær hér í Grindavík, þar sem lífið snýst að miklu leyti um sjósókn og aflabréði. Þar lönduðum við öllum þeim aðla er veiddist og þar er nýtisku frystihús og góð höfn, en allt annað er mjög gamaldags eins og maður gæti hugsað sér að hefði verið á dögum skútualdarinnar hér á Íslandi.

Flest húsin voru hlaðin úr grjóti er tint hafði verið úr fjöllunum í kring. Sum húsin voru byggð úr útflöttum olíutunnum og voru þau mörg hver mjög hugguleg. Nýjasti byggingarmáttinn var að steypa hleðslusteina og hlaða úr þeim hús.

Engir ljósastaurar voru á götum bæjarins, svo myrkrið gat verið mikið á kvöldin. Mjög fáir bílar voru til í bænum og ef þeir voru notaðir á kvöldin, þá óku þeir um göturnar aðeins með parkljósunum. Það var ekki fyrr en komið var út á þjóðvegina að menn notaðu lágu ljósin, en háu ljósin voru aldrei notuð, því það var alveg bannað. Nokkuð var um að menn ferðuðust um á ösnum, einkum þó eldri menn.

Í þessum vinalega bæ þar sem manni leið svo vel að vera, var nánast ekkert annað en höfnin, frystihús og fáeinir bílar er minnti menn á þessa öld.

Fólkini, sem þarna bjó, gleymi ég aldrei því það var svo einstaklega vinalegt og ánregulegt í alla staði. Þetta var sjómannsfolk, rétt eins og við og vissi mæta vel hvað við vorum að starfa þarna í þeirra heimalandi og gerði sér grein fyrir þýðingu þess. Okkur Íslendingum var því tekið rétt eins og hverjum öðrum heimamanni.

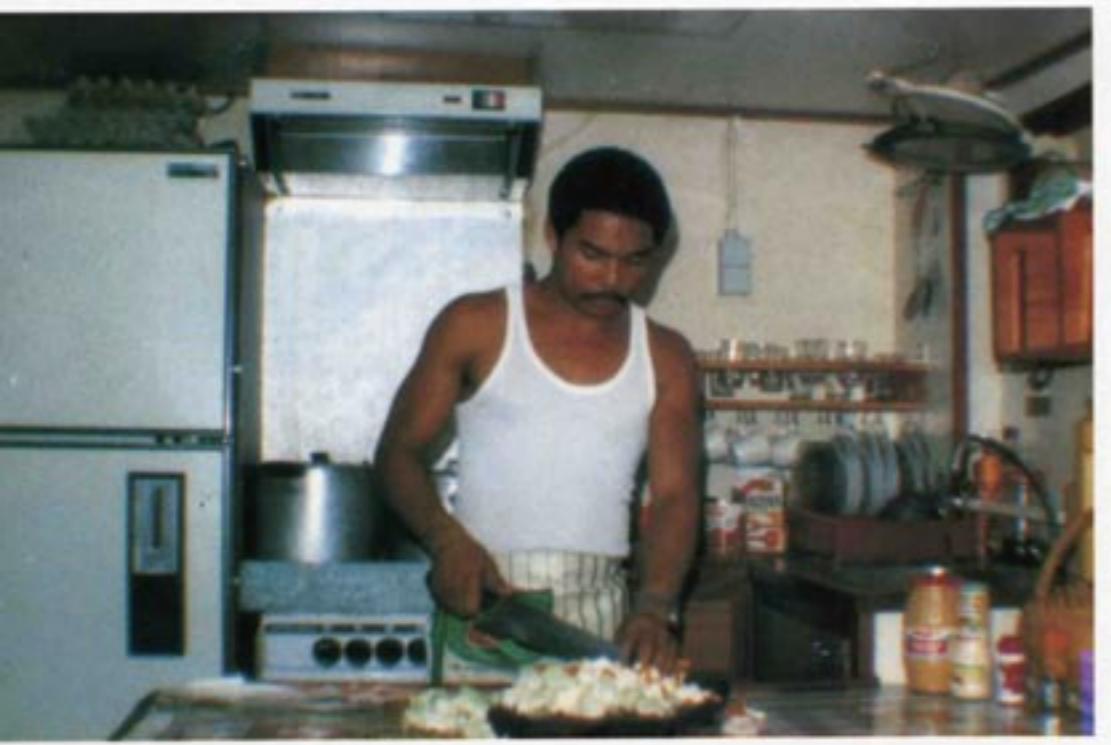
Þegar við komum að landi kom fólk að taka á móti okkur og börrin hrópuðu „halló, halló“ á íslensku, en það höfðu þau lært af okkur.

Að lokinni löndun hverju sinni þótti mér háttindur tilverunnar að skreppa á bæjarins besta barinn, sem rekinn var af gömlum Portúgal, og svala mér á köldum bjór í öllum hitanum. Það eina er ég gat imyndað mér að breyst hefði frá dögum sjóræningjanna þarna innan dyra, var að i einu horni salarins stóð gamall ísskápur, sem notaður var til að kæla björ.

Í bænum Mindelo, sem er næst stærsti bærinn á Cabo Verde, búnaði 40 þúsund manns og þar bjuggu íslensku fjölskyldurnar i mjög huggulegum íbúðum er stjórnvöld á Cabo Verde létu í té til þessa verkefnis. Íbúðirnar voru rúmgóðar og búnar mjög huggulegum húsgögnum.

Það fyrsta er ég veitti sérstaka eftirtekt við komu mína til bæjarins, en það var að kvöldi til og því skollið á myrkur, var allur sá fjöldi fólks er saman safnaðist undir þeim fáu ljósastaurum sem í bænum voru. Siðar komst ég að því að þarna var samankomid skólafolk til að lesa undir próf, því rafmagn var í fæstum húsum.

Hjá íslensku fjölskyldunum störfuðu vinnukonur, því annað var útilokað. Það var mikil vinna að sjá um heimilishaldið og mikið eriðara en hér heima á Íslandi. Vinnukonan okkar hafði áður starfað fyrir íslenska fjölskyldu og því alvön okkar venjum. Hún var 24 ára gömul og priggja barna módir. Hún var óskaplega dugleg og trygg og reyndist fjölskyldu minni ómetanlega vel. Hennar vinnutími var frá klukkan sjö á morgnana til klukkan átta á kvöldin sex daga vikunnar. Fyrir alla þessa vinnu fíkk hún í laun sem svarar til 1.600 króna á mánuði, er þótti nokkuð gott miðað við stallsystur hennar, því við Íslendingarnir yfirborgudum okkar vinnukonur. Að auki fengu þær svo ýmis hlunnindi svo sem matarafganga til að fara með heim

Myndir frá dvölinni á Grænhöfðaeyjum:

Til vinstri, efst: N/M Noroeste. Í miðö: João da Cruz Fortes, frábær matsveinn á N/M Noroeste — núnum starfsmaður í Þorbirni hf., Grindavík. Neðst: Mjög lítið er um glæpli á eyjunum — sjálfsagt þykir þó að ná sér í vatn fyrir lítið. Fyrir miðöju, efri mynd: Greinanhöfundur í lamasessi, en Ingibjörg — grindvísk húkrunarkona — hlíðir að sjúklingnum. Að neðan: Áhafnarmeðlimir á N/M Noroeste losa úr pokanum. Til hægri, efst: Dæmigerður sjóröribátur innfæddra. Ingibjörg Arnardóttir spáir í aflann. Í miðö: Netaviðgerðir á ströndinni. Takið eftir að tærnar eru notaðar líka. Neðst: Ingibjörg aðstoðar við löndun.

Pónokkuð
algengur
ferðamáti.

og stöku sinnum föt og annað
handa þeim og börnum þeirra.

Allan liðlangan daginn var
alltaf nóg að starfa hjá henni. Hún
var meistarokkur og eldaði mik-
inn og góðan mat er fram var
borinn eins og væri á besta hótelí.
Alltaf var upppartað stofuborðið
hjá henni hvort heldur var á
morgnana, í hádeginu eða á
kvöldin. Þá bakaði hún, brenndi
og malaði kaffi og gerði stór-
hreingingu á hverjum degi,
sem nauðsynlegt var til að bægja
frá skorkvikindum.

Nær því daglega straujaði hún
og þvoði stórbottvott á gamaldags
bretti því þvottavélar þekktust
ekki á eyjunum, sökum þess að
vatn var af mjög skornum
skammti og spara varð hvern
dropa. Þá var vatn bæði dýrt og
stundum illfáanlegt. Vatnið, er
bæjarbúar neyttu, var allt eimað í
stórra eiminarstöð og fyrir kom
að diselvélar biluðu og þá var
ekkert vatn að hafa.

Vinnukonan sá einnig um öll
matarinnkaup heimilisins er
stundum gat verið mikil fyrirhöfn.
Hún reyndi að gera innkaupin
sem hagstæðust hverju sinni, en
úrvalið var ólikt því er við áttum

að venjast. Daglega fór hún á mat-
vörumarkaðinn og grænmetis-
markaðinn til að kaupa í matinn.
Og til að lýsa því hvað smærri mál
gátu valdið miklum óþægindum,
má nefna að einu sinni i hverri
viku stóð okkur til boða að kaupa
two kjúklinga í matinn og þurfti
hún þá að standa í langri biðröð
og biða í allt að fjórar klukku-
stundir þar til röðin kæmi að
henni.

Þarna i þessari afrikónsku ver-
öld, sem var á allan hátt skemmti-
leg, en jafnframt stundum á vissan
hátt óskaplega erfið, reyndist
vinnukonan okkur ómetanlega
vel. Var hún alltaf boðin og búin
að gera okkur sem mest til hæfis,
því þarna voru hlutir sem við
hugsuðum ekki einu sinni um hér
heima, að valda okkur stundum
verulegum erfiðleikum.

Við starfsmennirnir vorum auð-
vitað oftastnær á sjó, en konunun
og börnunum leiddist sjaldan á
meðan, því alltaf var nóg við að
vera. Daglega og stundum oft á
dag var farið á ströndina til að
synda í sjónum, sem var um 26°
heitur. Þótti það oft notalegt yfir
heitasta tíma dagsins að svala sér í
sjónum.

Að lokum vil ég geta þess að
það er mér ógleymanleg ánægja að
hafa fengið tekifari til að kynna
þessu vel gefna og elskulega fólk,

er lifði í þessu fáteka landi.

Órn Traustason.

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.

Teppaland – Dúkaland

Visir sf.

Bakki hf. - Hnífsdal

R. Sigmundsson

**Verkalýðs- og sjómannafélag
Keflavíkur**

**Skipadeild Sambandsins
Kirkjusandi**

Sjómannasamband Íslands

Þróttur hf. - Albert GK-31

**Landssamband Íslenskra
útvegsmanna**

Trésmiðjan Grindin sf.
Hafnargötu 9 - Simi 68574

Fiskmarkaður Suðurnesja

Hampiðjan

Skipasmíðastöð Njarðvíkur

Hekla hf.

Grindavíkurhöfn

Sölumiðstöð Hraðfrystihúsanna

Björn Gunnarsson:

Eftirminnileg-ur róður

Kvöldið 10. apríl 1963 var búist í róður að venju á Önnu Ó.F. 7, 20 tonna báti. Um tíma höfðum við róið norður á Kolbeinseyjargrunn, sem var átta og hálfs tíma stím á þessum litla en trausta báti. Vel hafði fiskast, en nú skyldi róið styttra, páskar framundan og gott timabil liðið. Lagt var af stað i róðurinn upp úr kl. 21 um kvöldið í góðu veðri. Fjögurra manna áhöfn var á Önnu, fóru þrír strax í koju, en skipstjórin stóð stímið. Eftir fjögurra og hálfs tíma stím var næst til að leggja, þá vorum við staddir norðvestur af Grimsey. Veður var svo gott, að hægt hefði verið að láta kerti loga óvarið á dekkini. Linan var nú lögð, 32 bjóð, lagt var í bugðum SA. í átt að Grimsey. Þegar búið var að leggja linuna var ákveðið að fara að bryggju í Grimsey og sofa þar, var það gert.

Milli kl. 05 og 06 var farið að hugsa til hreyfings. Er við komum upp á dekk var slik kyrð og segurð á að líta að ekki kom til greina að ræsa vélina strax. Var nú rölt upp bryggjuna og árrisulir Grimseyningar teknir tali. Eitthvað var okkur tregt um að fara frá eyjunni þennan morgun, aldrei sliku vant, ekkert lá á. Samt var nú haldið á miðin og byrjað að draga.

Ekki var sá guli við, ekki kom annað á dekk en tindabykkja og

steinbitsræflar. Haft var á orði að kannske hefði verið betra að róa lengra. Þenn var sama veðurbliðan og leið nú að því að setja skildi eitthvað í pottana. Við vorum hálfnadir að draga og aflinn tvö til þrjú hundruð kiló af tindabikkju. Þá kom smá andvari og síðan blindbylur og mjög hratt breyttist úr spegilsléttu, þar til kominn var haugasjór. Pottarnir gleymdust og nú brá svo við að fiskur stóð á hverju járni.

Ég hafði alla tið hlegið að orðtakinu að veður kæmi eins og hendi væri veifað og fiskur stæði á hverju járni, nú sáum við hvortveggja. Erfiðleikum var bundið að draga línum og koma fiskinum í lest vegna stöðugrar ágjafar og marg oft braut yfir bátinn þegar honum sló flötum fyrir vind og sjó, skella varð lestarlúgunni í þegar sjór gekk yfir. Þegar verið var að enda við að draga, þraut pappírinn í dýptarmælinum og þegar verið var að skipta um rúllu, kom skvæta inn um glugga og bleytti mælinn. Ekki tókst að burrka hann og fá í lag hvernig sem reynt var. Þetta kom sér illa því þetta var eina tækið um borð fyrir utan kompásinn. Skipstjórinnekki svo vel botnlagið að hann vissi alltaf hvar við vorum staddir á hverjum tíma ef mælinn var í lagi.

Drætti var nú lokið og átta tonn

af vænum þorski komin um bord. Mikil ising fylgdi þessu veðri, 10 til 12 stiga frost og veðurhæð 10 til 11 vindstig og blindbylur. Var nú haldið til lands, stefna sett á Ólafsfjörð.

Trillur og bátar áttu í erfíðleikum.

Á landleiðinni stóðu alltaf tveir frammi í stefni til að reyna að sjá eitthvað fram fyrir. Ekki var

vikið þaðan nema til að reyna að lóða dýpi, var þá haldið sjó, en

sama hvað reynt var, aldrei fannst botn.

Löngu áður en við áttum

von á, blasti við augum þeirra er

framá stóðu, fjallið Arnfinnur,

vestanvert við Ólafsfjörð. Kólluðum

við strax til skipstjórans, en þá

var allt horfið í sortann aftur.

Þegar hér var komið var beitt

uppi og haldið sjó. Varðskip, sem

var ásamt fleiri skipum inni í

mynni Eyjafjarðar, reyndi að miða

okkur út og staðsetja, það gerði

liku Björgulfur E.A. Skipstjórin á

honum sagði okkur nálegt þeim

stað sem við töldum okkur vera á.

Varðskipið sagði okkur hinsvegar

vera austan við Gjögra og við áttum

að keyra fulla ferð til að kom-

ast út fyrir Gjögurtá. Eftir 5 til 6

tíma barning áttum við að vera

komnir út fyrir Gjögra, skildum

við nú sigla í suður og koma inn í

Eyjafjarðarminnið.

Oft höfðum við sagt við varð-

skipið, að sjólag þar sem við vor-

um, væri ekki líkt því sem við

Anna Ó.F. 7.

þekktum austan Gjögra. Snúið var nú undan og stefna sett eftir leiðsögn varðskipins. Einn okkar fór strax fram í stefni og rýndi í sortann. Eftir 30 til 40 minútum tekur hann ásamt þeim sem var við stýrið, eftir því að allt virtist í hvitri iðu framundan á bakborða. Stýrinu var nú snúið í stjór og sett á fulla ferð, sá sem var framá rétt slapp inn í stýrshúsið. Reið nú yfir okkur slikt ólag að báturinn fór alveg á kaf. Um tíma héldum við að hann ætlaði ekki að koma upp aftur. Þegar við sáum út næst blöstu við okkur Landsendaskrið-

skipið kom svo út á móti okkur og fylgdi okkur inn á Eyjafjörð. Ekki voru allir eins heppnir og við, þrír bátar og tvær trillur fórust fyrir nordan þennan sólarhring og 11 menn með þeim. Lika fórst nordlensku bátur við Garðskaga og með honum 5 af 11 manna áhöfn.

Nú eru liðin 26 ár síðan þessi róður var farið, samt er hann svo minnisstæður að honum gleymi ég aldrei.

Björn Gunnarsson.

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

VÉLSTJÓRAFÉLAG ÍSLANDS

VÍSIR
félag skipstjórnarmanna
á Suðurnesjum

Guðjón A. Kristjánsson:

Saga af sjóferð og sígild spurning

Skrifað um borð í Páli Pálssyni ÍS-102 á landleið úr grálúðutúr.

Páll líður yfir spegilsléttan hafþlötinn kl. 1100 að kvöldi 8. maí. Sólin var að kyssa hafssbrún, eða með öðrum orðum; hitagjafi jarðar hvarf bak við hafssbrún, mjallahvíta, mishæðóttu viðáttu norðurhjarans. Við höfðum verið að veiðum í sundinu milli Íslands og Grænlands við ísröndina á 500–600 faðma dýpi.

Á þessu svæði mætast tveir megin hafstraumar. Sá kaldi úr norðri, Austur-Grænlandsstraumur og sá hlíði úr suðri, Golfstraumurinn. Þarna á þessu svæði ferist sjómassinn ýmist suður eða norður, austur eða vestur. Hvílikur seykikraftur sem er á hreyfingu í undirdjúpunum. Stundum er yfirborð hlýtt en botnsjórinn kaldari en 0 gráður og stundum er yfirborðið kalt en niðri í djúpinu er hlýrrí sjór.

Allt lífriki svæðisins er á sífelldri hreyfingu, aðstæður breytilegar frá einni stund til þeirrar næstu. Á þessu svæði veiða íslenskir togarar ár hvert í apríl, maí og júní, megnið af þeirri gráluðu sem á land berst.

Begar við komum á miðin fimmtdaginn 4. maí, var hafis búinn að loka allri grálúðuslóðinni. Afla var því litill fyrstu two dagana, aðeins vottur af djúpsjávarkarfa. Það var fyrirfram ákveðið að við skyldum vera í landi aftur á þriðjudagsmorgni. Við höfðum því aðeins rúma fjóra sólarhringa til þess að veiða þau 120 tonn sem duga áttu frystihúsini til vinnslu í næstu viku.

Eftir two daga á veiðum var aflinn aðeins tólf tonn, en sú „gráa“ gaf sig til upp úr hádegi á laugardegi og um kvöldmatarleytið á mánudegi voru 120 tonnum komin um borð og lagt af stað í land.

Fegurð sólarlagsins á þessu hafsvæði andstædnanna, hita og kulda, iss og sólar, reiðileysis eða góðs afla, var stórkostleg og hvalur synti um kring án þess að ihuga hið minnsta vandrædi og deilur sem um hann standa hjá mönnum í landi.

Greenpeace eða ekki Greenpeace, vísindaveiðar eða ekki vísindaveiðar, Halldór Ásgrímsson

tið begar mátti fiska og meiri afla var meira verðmæti.

Nú er þessi hvati óðum að hverfa. Það það sé nauðsyn að fiska vel heyrir sögunni til. Þú ferð i veiðiferð og þér er sagt að þú megin ekki fiska nema rúm 100 tonn, þá skal komið í land og helst legið í leti þar til aftur má fara og veiða 100 tonn.

Gömlu útgerðarmennir eru að hverfa, þeir sem hvöttu skipstjóra til dáða og veittu þeim jafnvel pressu og aðhald. Í stað þeirra koma skipanir frá skrifstofu frystihússins, því 90% af öllum togurum eru nú í eigu fiskvinnslunnar og fiska nú bara passlega lítið svo vinna megi aflann í dagvinnu á mánudegi til laugardags.

En úti á sjó skilar frystingin arði. Þar er unnið í 24 stundir á sólarhring. Er nokkur furða þó fljóti á sjó en sökkvi í landi.

Það er bara vonandi okkar allra vegna, sem höfum atvinnu af fiskveiðum og vinnslu, að sígilda spurningin í framtíðinni verði ekki á þessa leið þegar spurt verð-

ur um afla: „Hvað frystir þú mikil í þessum túr?“

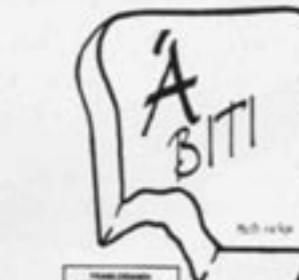
Ég óska öllum sjómönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn.

**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

Oliufélagið hf.
Flugleiðir
Hælsvik hf.

Arnmundur Backmann
Verslunin Bláfell
Möskvi

Verslunin Bára Grindavík

Ávallt heitar samlokur.
Framleiddar tvisvar á dag.

Blómapottar
i miklu úrvali
og allskyns gjafavörur
teknar upp daglega.

**Grindvíkingar! -
Grindvíkingar! Hjólavertlöin er hafin**

Guðveig Sigurðardóttir:

„Bara að við hefðum ekki étið toppinn!“

Það fer að koma sjómannadagur. Flestir bátar verða í landi, nema þá þeir sem eru á fjarlægum miðum og landa aðla í öðrum landshlutum. Þeir eru nýbúnir að klára þessa hefðbundnu vetrarvertið og loðnubátarnir eru líka búin með kvótann sinn — allt eftir settum reglum.

Veðar eru ekki lengur háðar vilja hvers og eins, getu eða dugnадi. Að vera fiskinn eða aflakló dugar ekki í dag. Þú mátt fiska þetta vinur og þú ræður hvað þú ert lengi að dóla við það, segja ráðamennirnir. Það er kominn kvóti að allt, bú og bát, en enginn kvóti er á eyðsluseminni, henni ráðum við sjálf.

Á þessum komandi sjómennadegi munu allir verða í hátiðarskapi, þakka Guði fyrir góðan aðla og að ekkert alvarlegt henti menn eða skip þetta úthaldið.

Þeir, sem allt eiga undir Ægi konungi, verða að vera þolgóðir og hafa trú á sjálfum sér, vakandi

yfir velferð áhafnar og tefla ekki í tvísýnu. Þegar þetta allt fer saman, þá mun öllu óhætt. Fjölskyldan í landi þakkar hvert kvöld, vaknar kannske örliðkvíðin næsta dag sé veður slæmt, en lætur litið á því bera. Það fer illa með fólk að vera i stöðugum ótta um þá sem eru á sjó að sækja björg í bú — það er um að gera að vera vonglaður, treysta og þakka. Samtök og samhjálp sjá sem betur fer fyrir því að öryggi þeirra, sem eru við störf á sjónum, er vel tryggt og gefur ekki tilefni til ótta, nema sérstök óhöpp hendi.

Nú hvarflar hugurinn 30—40 ár aftur í timann. Þá var sjómanna-dagurinn líka haldinn hátiðlegur. Konur kepptust við að sauma og útbúa fót á börnin, eins og væru að koma jól, allir mættu í sinu finasta þússi á bryggjuna og bátnir voru fánum prýddir. Það var hátið í bænum.

Nánast allir voru sjómenn og

allir þekktu alla. Tengsl við sjómenn í litlum fiskibæ voru nánari. Öll afkoma var háð góðum aðla og gæftum. Þeir fáu sem ekki voru tengdir sjó á einn eða annan hátt, gátu farið á bryggjuna og beðið kunningjana um ýsu í soðið — það munaði ekki svo um 2—3 ýsur til eða frá — nú eða rauðmaga, stundum var kannske lúðubiti í boði. Varla var farið svo í „Bæinn“ að ekki væri farið með í soðið til kunningjanna. — Þetta er nú liðin tið.

Á þessum árum var varla um kokka að ræða á fiskibátum heldur voru menn með „bitakassa“ og borðuðu menn þá kaldan mat í róðrinum þegar timi vannst til. En svo komu kokkar á stærri bátana og þvílikur lúxus að geta sest niður og fengið heitan mat.

„Bitakassa“-tímbilið leið undir lok og þótti engin eftirsjá í því, enda oft leiðigjarn matur, sem venjulega eða alltaf var kaldur kjötbiti, egg og brauð. Fiskur var

**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

BRAUT
MYNDBANDALEIGA

**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

S.I.F.
SÖLUSAMBAND ÍSLENSKRA
FISKFRAMLEIÐENDA

ekkert vinsæll matur á sjó, nema eittkvíði væri búið til úr honum og auðvitað gátu menn gert dýrðlega máltið úr fiski ef áhugi og timi gafst til, og ekkert hráefni var ódýrara á þessum árum.

Ég minnist einnar vertíðar er ónefndur bátur varð hæstur í lokin. Sá, sem varð í öðru sæti, hafði kokk sem hamaðist svo á dekki að hann gaf sér ekki tima til að láta í pottinn nema fisk — sauð fisk í öll mál. Drengirnir um borð höfðu líka á orði að þeir fengju fisk með kaffinu. Þegar útséð var að þeir næðu ekki fyrsta sæti þá vertíð, sagði einn bátsverja um lokin: „Já, þetta gekk sæmilega, bara að við hefðum ekki étið toppinn“.

Á lokadaginn, 11. maí, lá oft mikil spenna í loftinu: Hver yrði nú hæstur? Beðið var eftir tölum frá vigtinni. Það gat oltið á nokkrum kilóum og alls ekki mátti sjóða fisk þann daginn, það gat orðið dýrkeypt. Jafnvel þegar tveir bátar frá sama fyrirtækinu voru að keppa um toppinn, skiptust hlut-

aðeigendur í two hópa, já stundum all harðvituga. En svo þegar úrslitin lágu fyrir á lokadag var allur rigur og metingur á bak og burt.

Stundum þegar vel aflaðist — gerði aflahrotu — fengu bátar 30—40 tonn, þá var ekki alltaf gott að reiða sig á tölur um tonnafjölda. Menn kölluðu í land eftir netum, baujum, kúlum og kosti og enduðu svo á talnadálki sem enginn botnaði í nema útgerðarmaðurinn. Stundum voru þó tölurnar alveg skýrar, eins og til dæmis þegar einn kallaði í land og sagði aflann komast fyrir öðru megin á hundi.

Lokadagurinn var í tölum hátiðsdaga, og þá gerðu menn sér glaðan dag, tilefnið var ærið og enginn sá neitt athugavert við það þó einn og einn „peli“ væri á lofti. Vel-heppnuð vertíð var að baki, uppgríp ævintýri likust gerðust þá. Stundum varð vart söknudar þegar allt streðið samfara kappinu var yfirstaðið. Menn hvildu sig framfyr sjómannadag, en héldu

þá til sildveiða, sem stóðu yfir allt sumarið. Konur töku sig til og heimsóttu karla sína og fóru kannske inn og einn sildartúr, en áður urðu karlarnir að yfirvinna þá gömlu hjátrú að kvenfólk væri ekki heppilegt um bord, það væri jafnvel stórhættulegt að mæta kvenmanni á leið til skips. Þetta afsannaði undirrituð með því að vera viku um bord á sildveiðum og viti menn, fengum sild á hverjum degi og lönduðum dag-lega á Raufarhöfn í salt.

Já, ævintýrin gerðust þá, og gerast vonandi aftur. Við sem lifum í sjávarplássum og byggjum alla okkar afkomu á sjófangi, tökum þátt í þessu happdrætti sem dregið er í daglega, til að framfleyta þjóðarbúinu, vitum fullvel að á meðan einhver fer á sjó og eittkvíð fæst úr sjó, er óhætt að sprýra: Hvað er í matinn? Svarið er einfalt: Ýsa er það heillin.

G. Sig.

Sævar Gunnarsson:

Stiklað á stóru

Um þátt sjómannadeildar Verkalýðsfélags Grindavíkur, síðar Sjómanna- og vélstjórafélags Grindavíkur, í sjómannadagshaldi í Grindavík.

Til gamans birtist hér fyrsta fundargerð deildarinnar og hluti af annarri.

Verkalýðsfélag Grindavíkur boðaði til fundar i Kvenfélagshúsinu, sunnudaginn 21. okt. 1956.

Fundurinn hófst kl. 2 e. h. Auk stjórnarinnar var mættur á fundinn Kristinn Jónsson varaformaður. Til fundarins var boðað sérstaklega í tilefni af því að á aðal-fundi sem haldinn var í féluginu 7. okt. síðastliðinn kom fram samþykkt tillaga um að fela félagsstjórninni að hafa forgöngu um stofnun sjómannadeilda innan félagsins. Þess vegna var það aðal-verkefni þessa fundar að stofna deildina. Á fundinn mættu 28 menn, sem hafa unnið við bátaflotann að undanförnu og hafa í hyggju að gera það framvegis, og var sjómannadeildin stofnuð með eftirtoldum stofnendum:

Bjarni Þórarinsson, Hlíð.
Ingólfur Karlsson, Hólum.
Ingimar Magnússon, Brú.
Guðmundur Sigurgeirsson,
Hlíð.

Pórður Magnússon, Brú.
Sigurður Kristjánsson, Túni.
Magnús Pórðarson, Brú.
Eyjólfur Eiríksson, Bergi.

Bragi Guðrúnsson, Vík.
Vilmundur Ingimarsson, Barnaskóla.

Pórarinn Ólafsson, Tröð.
Guðmundur Guðjónsson, Höfn.
Guðmundur Eggertsson, Laufási.

Halldór Jónsson, Hvöli.
Gestur Ragnarsson, Búðum.
Ólafur Ágústsson, Hraunteigi.

Daniel Haraldsson, Hamri.
Jón Ragnarsson, Búðum.
Guðmundur Kristjánsson,
Birkhlið.

Guðlaugur Óskarsson, Garði.
Haukur Guðjónsson, Höfn.

Pétur Guðjónsson, Höfn.
Guðmundur Karlsson, Hraunhamri.

Hallgrímur Jóhannesson, Teigi.
Jón Guðjónsson, Höfn.
Guðmundur Þorsteinsson, Sjónarhlíð.

Guðmundur Dagbjartsson, Ásgarði.
Ragnar Magnússon, Búðum.
Pórður Ólafsson, Bræðratungu.

Formaður, Svavar Árnason, las upp reglugerð fyrir sjómannadeildina. Hann bar upp hverja grein fyrir sig til samþykkta, síðan allar í einu, og var hún samþykkt í einu hljóði, og visast til hennar á blaðsíðu 1 og 2 í þessari bók.

Þá fór fram stjórnarkosning fyrir deildina, leitað var uppástungu um formann, stungið var uppá fjórum, en kosningu hlaut Ragnar Magnússon með 12 atkvæðum. Sömuleiðis var stungið uppá fjórum í ritarstarfið, en kosinn var Pórarinn Ólafsson með 13 atkvæðum.

Varaformaður, Guðmundur Kristjánsson.

Vararitari, Bjarni Þórarinsson.
Meðstjórnandi, Guðmundur Þorsteinsson.

3. varamaður, Ingólfur Karlsson.

Tillaga kom fram um það, að samninganefnd við Útgerðarmannafélag Grindavíkur, skuli skipuð 5 mönnum. Tillaga samþykkt. Í samninganefnd hlutu kosningu:

Formenn Sjómannadeilda Verkalýðsfélags Grindavíkur, síðar Sjómanna- og vélstjórafélags Grindavíkur, og formaður Verkalýðsfélagsins 1956. Talið frá vinstr: Sverrir Jóhannesson, Svavar Árnason, Valgerður Þorvaldsdóttir (ekkja Vilmundar Ingimarssonar), Ragnar Magnússon, Sverrir Vilbergsson, Guðmundur Finnsson, Kjartan Kristófesson og Sævar Gunnarsson. Myndin er tekin á 30 ára afmæli félagsins 1986.

Ragnar Magnússon með 23 atkvæðum.

Pórarinn Ólafsson með 22 atkvæðum.

Guðmundur Þorsteinsson með 23 atkvæðum.

Ingólfur Karlsson með 21 atkvæði.

Haukur Guðjónsson með 16 atkvæðum.

Formaður, Svavar Árnason, óskaði hinni nýstofnuðu deild allra heilla, og ef hún þyrfti að stoðar, með skriftir eða þess konar, þá yrði það veitt eftir bestu getu. Þá vék formaðurinn orðum sínum til samninganefndarinnar, hann áminnti hana um það, að athuga allt vel, þannig að fara ekki óundirbúin til viðræðna við samninganefnd frá Útgerðarmannafélagi Grindavíkur.

Að lokum þakkaði hann fundarmönnum góða fundarsókn, og sagði fundi slitið.

Árið 1957, hinn 16. janúar var fundur haldinn í Sjómannadeild Grindavíkur. Fundurinn hófst klukkan 9 s.d. í Kvenfélagshúsinu.

Fundurinn hófst með því að þessir eftirtaldir menn voru skráðir í deildina:

Steinar Haraldsson, Ásbrún.
Águst Sigurðsson, Hraunteigi.

Hjálmar Júliusson, Þórkötlustöðum.
Guðmann Haraldsson, Hamri.

Sigurður Garðarsson, Sólbakka.

Ásgeir Þorleifsson, Hraungerði.
Steinþór Þorleifsson, Hraungerði.

Ólafur Jóhannesson, Akrahól.
Gisli Jónsson, Baldurshaga.

Sigurpáll Ádalgeirsson, Krosshúsum.

Porkell Árnason, Sætuni.
Helgi Ádalgeirsson, Valdastöðum.

Eðvarð Ragnarsson, Efri-Grund.

Einar Haraldsson, Hamri.

Gísli Jóhannesson, Ásvöllum.

Sigurður Indriðason, Hraunholti.

Árni Sveinsson, Lyngholti.

Dagbjartur Einarsson, Ásgarði.

Gunnar Benónýsson, Melstaði.

Július Ágústsson, Braðraborg.

Ólafur Sverrisson, Brimnesi.

Jón Árnason, Borgartúni.

Simon Þorsteinsson, Sólbergi.

Eins og fram kemur í fundargerðinni var Ragnar Magnússon sjómaður og síðar hafnarvörður, fyrsti formaður deildarinnar, og gegndi hann því í 6 ár. Ragnar var einnig fyrsti fulltrúi félagsins á þingi S.S.F., en það var stofnað 24. febrúar 1957 og ekki verður annað séð í fundargerðum en deildin hafi þá þegar gengið í sjómannasambandið.

Í fundargerð 28. september 1960 segir:

Rætt var um kaup á kappróðrarbátum fyrir sjómannadaginn eftir ábendingu frá Jóhanni Ólafssyni.

Þetta eru fyrstu bókfærðu afskipti félagsins af sjómannadagshaldi í Grindavík.

Á félagsfundu 11. febrúar 1962 eru kosnir í sjómannadagsráð eftirtaldir menn:

Ólafur Sigurðsson,
Willard Ólason,
Sævar Óskarsson,
Hinrik Bergsson,
Lúther Kristjánsson,
og í sjómannadagsráðssjóð þeir Guðlaugur Óskarsson og Jóhann Ólafsson.

Frá þessum tíma hefur árlega verið kosið í sjómannadagsráð á fundum félagsins. Það er því ekki á neinn hallað þó fullyrt sé að félagið hefur haft forystu í sjómannadagshaldi síðan. Í allmögur ár hefur VÍSIR tilnefnt two menn í ráðið. Félagar í Björgunarsveitinni Þorbirni hafa alltaf verið tilbúnir þegar til þeirra hefur verið leitað, meðal annars með sýningu á tækjum sinum og búnaði, og að aðstoða við höfnina. Útgerðarmenn hafa lánað skip til skemmtisiglinga með börn, gefið bikara til verðlauna og fleira. Félög og fyrirtæki í bænum hafa sent lið til keppni í hinum ýmsu greinum. Þorbjörn hf. hefur lánað aðstöðu

við hús sitt svo fátt eitt sé nefnt. Allt þetta ber að þakka og virða, því án þátttöku þessara aðila yrði lítið úr hátiðarhaldinu.

Árið 1964 komu kappróðrabátar sem smiðaðir voru í Bátalóni í Hafnarfirði, og á félagsfundi 14. maí var samþykkt að gefa þeim nöfnin Þórkatla og Járngerður.

Á aðalfundi 9. maí 1976 voru kosnir tveir menn til að athuga með kaup á nýjum róðrabátum. Voru það þeir Kjartan Kristófersson og Sverrir Jóhannesson. Keypir voru plastbátar frá Blönduði, en ekki verður séð í fundargerðum hvenær þeir komu, en mjög sennilegt er að það hafi verið 1977.

Frá upphafi hefur S.V.G. átt fulltrúa í öldrunarráði Grindavíkur. Fyrsti fulltrúi félagsins var Vilmundur Ingimarsson, en við fráfall Vilmundar tók Ólafur Þór Þorgeirsson við og er það enn.

Frá því bygging ellihelmisins við Austurveg hófst, hefur ágöði af sjómannadagshaldi runnið þangað ásamt framlagi S.V.G.

Á aðalfundi 29. 12. 1982 var samþykkt tillaga frá Kjartani Kristóferssyni, Sverri Jóhannesson, Hinriki Bergssyni og Vilmundi Ingimarssyni um að félagið og sjóðir þess, eftir því sem lög leyfðu, fjármögnuðu 1–2 vistýrmi í ellihelminu.

Á sjómannadaginn 1988 var öldrunarráði aðhent sú upphæð sem á vantaði til að við fundarsamþykktina frá 29. 12. 1982 væri

staðið. Það sýnir hug sjómanna í Grindavík til öldrunarmála svo að ekki verður um villst.

Í janúar s.l. boðaði formaður sjómannadagsráðs til fundar á skrifstofu félagsins og óskaði eftir að stjórn S.V.G. kæmi á fundinn. Þar bar hann upp tillögu um að ráðist yrði í útgáfu Sjómannadagsblaðs Grindavíkur. Var það samþykkt með öllum greiddum atkvæðum. Kosið var i þriggja manna ritnefnd sem myndi hafa forystu í málinu. Nefndina skipuðu eftirtaldir:

Kjartan Kristófersson, form.,
Borgþór Baldursson,
Ölver Skúlason, frá VÍSI.

Ritnefndin óskaði eftir því við undirritaðan að hann setti á blað þátt S.V.G. í sjómannadagshaldi í Grindavík síðustu 30 árin. Æg hef eingöngu stuðst við fundargerðir sjómannadeildarinnar og síðar S.V.G.

Það er von min, að ef vel tekst til með útgáfu þessa blaðs og það fær góðar móttökur lesenda, að það verði fastur liður í hátiðahöldum sjómannadagsins um ókomin ár.

Að lokum sendi ég sjómönum og fjölskyldum þeirra hamingju-óskir í tilefni dagsins.

Sævar Gunnarsson,
formaður Sjómannana- og
vélstjórafélags Grindavíkur.

Kristinn Benediktsson, vinnslustjóri, Gnúpi GK-11:

Sjómennska – sjóvinnslumennska af lífi og sál

„Er þetta togaralíf eins magnað og sagt er? Er þessi aðkomna eins mikil og af er lítið? Hvernig er þetta virkilega hægt?“

Spurningarnar flæddu á móti mér, þegar ég skellið mér í heimsókn niður í matsalinn á Geirfuglinum GK, einn daginn fyrir skömmu, þar sem hann lá undir isrananum í Grindavíkurhöfn.

Dagbjartur forstjóri í Fiskanesi og Ölver skipstjóri sátu yfir kaffibolla og voru að vonum forvitnir um gang mála á saltfiskvinnsluskipinu Gnúp GK-11. Þeir eru svo sem ekki einir um það, því um Grindavík ganga tröllasögur um aðkomuna.

Ég benti strax á Ölver og sagði að hann ætti að vita um þessa hluti, því hann hefði verið í samningunum í vetur. Ölver yppi öxlum og sagði að fyrir þá sem ekki viðer vel inni í málunum væri erfitt að átta sig á heildarafkomunni.

Af hverju ganga þessar tröllasögur um aðkomuna á skuttagaranum Gnúp GK-11, sem er eini saltfiskverkunartogarinn á Íslandi í

Grindavík er skrýtinn bær. Maður kynnist þessu frekar, af því að maður er aðkomumaður.

Hér hafa tilkast tvennis konar sérviskuhættir í atvinnulifinu, svo að jaðrað hefur við trúarbrögð. Annars vegar hefur ekki mátt kaupa skuttagara til Grindavíkur í fjölda ára, einfaldlega vegna þess að skuttagarar drepa smáfiskinn. Menn hafa horft framhjá og ekki þóst taka eftir smáttunum, sem koma í netin á vorin þegar möskvinn minnkar, eða í troll bátanna á sumrin, sem sækja á sömu mið og skuttagararnir.

Hin hégilan hefur verið sú að karlmenn í Grindavík, sem geta stundað sjóinn, ráða sig ekki í tímavinnu í salthúsin nema í ýtrustu neyð á meðan verið er að biða eftir skipsplássi.

Tímavinnan er bara fyrir aðkomumenn. Skal kannski engan undra, ef skoðuð eru kaup og kjör. Ég minnist þess þó að fyrr á árum sóttu menn í fiskvinnslufyrirtækin, bæði heimamenn jafnt sem aðkomumenn, því uppgripin voru

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum Grindvikingum
hamingju- og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

**Apótek Grindavíkur
Sónar hf. - Keflavík**

**Radíomiðun - Reykjavík
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins**

mikil, enda vinnudagarnir langir. Þá var nú öldin önnur, segja menn svo gjarnan og horfa dreymandi út í fjarskann.

Eftir þessa lærðómsriku vertið á Hópsnesinu lá leið míin inn í eitt salthúsið, þar sem ég tókst á við verkstjórn og lærði saltfiskverkun og saltfiskmat. Grindvikingar stæra sig gjarnan af því að þeir kunni manna best að verka saltfisk, svo ekki var skólinn dóna-legur.

Allir þekkja sönginn undanfarin ár. Allt á niðurleið. Enginn fiskur. Litil vinna. Vandræði á saltfiskmörkuðum. Allt að fara til and . . .

Þá brjóta Þorbjarnarfeðgar trúarbrögðin og kaupa skuttagara. Þeirra hugmynd var að nýta hann til saltfiskverkunar úti á sjó eftir nýrri aðferð, sem þeir höfðu þróad árið á undan um borð i Hrafni Sveinbjarnarsyni GK.

Þetta gekk svo sem þokkalega, nema það vantaði mann, sem var vanur saltfiskverkun og saltfiskmati til að annast stjórnun i vinnslunni.

Ég var ekki lengi að sækja um, þegar ég heyrði af starfinu og því var maður skyndilega orðinn sjómaður aftur. Saltfiskverkstjóri úti á sjó.

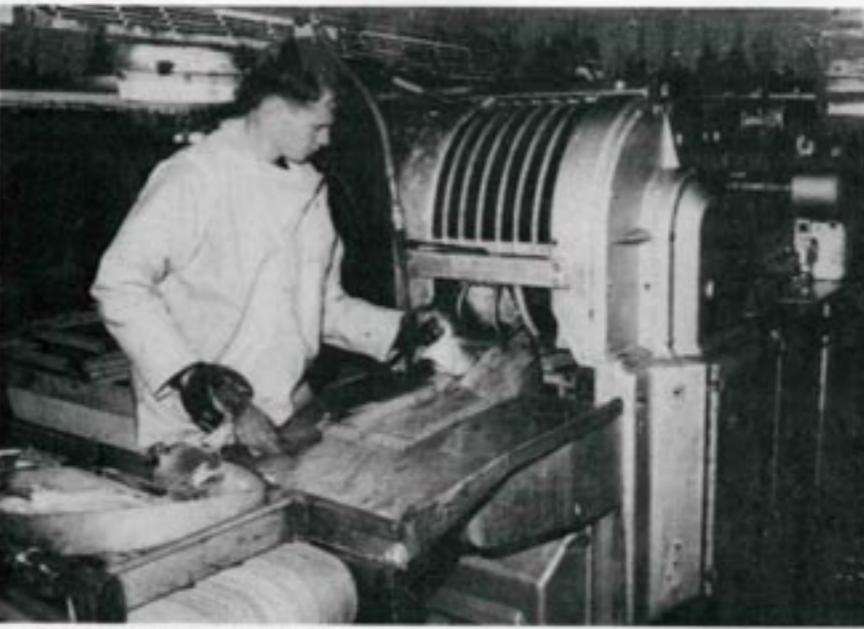
Þegar maður rifjar upp þessa hluti, þá verður manni starsýnt á tvennt. Grindviskir sjómenn kunna lítið um borð í skuttagara. Til flestra hluta þarf aðkomumenn. Skipstjórin, Hilmar Helgason, er reyndar Grindvikingur, en hann flutti norður og kynntist skuttagaralifinu þar. Grindviskir sjómenn eru litlir verkmenn í fiskvinnslu, það voru reyndar starfsfélagar þeirra á

MYNDIR:

Eft: Nýi Gnúpur (áður Snæfugl) og sá gamli, heilsast í Njarðvíkurhöfn.

I miðöld: Áhöfnin á Gnúpi GK-11 á námskeiði í Fiskvinnsluskólanum. Sigurður Óskarsson kennari, sýnir hvernig að handfletja.

Næst: Eftir að tekið hefur verið stórt hal . . .

... þarf að vinna úr aflanum.

frystiskipunum líka í upphafi. Flestir mega þó eiga það, að þeir eru fljótir og áhugasamir um að læra, svo nú er að vaxa úr grasi ný stétt sjómanna í Grindavík, skuttagarajómmenn.

Tilkoma skuttagarans Gnúps

Hilmar Helgason skipstjóri skoðar nýflattan þorsk áður en hann er saltaður.

Nú, svo er hann saltaður, auðvitað.

Það tekur tíma að slípa saman áhöfn á vinnsluskipi og breyta þeim hugsunarhætti að tonnin skipti ekki mestu máli, heldur hvað tekur langan tíma að vinna fiskinn í salt áður en hann verður linur og slappur, og fellur í gæðum.

Samningar við áhöfnina eru á sömu nótum og við sjómenn á frystitogurum, nema að saltfiskurinn er unninn að hluta til í landi áður en hann er metinn og honum pakkað.

Þegar fiskinum hefur verið pakkað, liggur fyrir endanlegt magn úr hverri veiðiferð og niðurstaða gæðahlutfalls. Þessu þarf að vera lokið 30 dögum eftir að hverri veiðiferð lýkur, svo uppgjör við skipverja geti farið fram. Þetta ákvæði í samningum setur því pressu á vinnsluna í landi.

Eitt er vist, að um borð í Gnúpi GK-11 er mikil vinna þegar vel veiðist. Unnið er á sex tíma vöktum og oft staðnar frívaktir til að koma aflanum í saltið.

Síðan þarf að fullverka afliann í landi...

Svolitið meira salt.

...þar kunna konurnar að taka til hendinni.

Og er ekki lífið ennþá saltfiskur?

Tekjurnar, sem tröllasögurnar segja frá, eru ekki fengnar með sitjandi sældinni, svo mikið er vist. Áhafnarmeðlimir eru hins vegar að vonum ánægðir þegar komið er í land eftir velheppnaða veiðiferð, þó skapillskan ráði stundum ríkjum, þegar breytan og ruðið segir til sín.

Eitt atriði verða menn að athuga vel þegar talað er um saltfiskvinnslu úti á sjó, en það er sú blinda baráttá við gædin sem þar fer fram. Við erum að berjast við að koma sem mestu af aflanum í

1. flokk eða 100%. Í saltfiskmati eru fimm gæðaflokkar, eða þrír eftir samruna í vetur, og eru markaðirnir á Ítalíu, Spáni og Grikklandi keppikeflið, því þeir borga betur en Portúgalsmarkaður. Þó hefur brugðið svo við í vetur að þessir markaðir eru komnir með yfirglansmat á 1. flokkinn eftir að farið var að borga hærra verð fyrir fisk þangað.

Með tilkomu nýja Gnúps GK hefur með bættri aðstöðu um borð tekist að ná best 93% í 1. flokk, en meðaltalið leggur sig um og yfir

Hinrik Bergsson:

Sjómannastofan Vör 10 ára

Fyrsta stjórn Sjómannastofunnar. Frá vinstrum: Kjartan Kristófersson, Árni Valur Þórðolfsson, Sverrir Jóhannesson, Vilmundur Ingimarsson, Ólafur Þór Þorgeirsson, Ólafur Sigurpálsson, Sigurgeir Sigurgeirsson, Hinrik Bergsson, Jón Guðmundsson, Sigurður Gunnarsson og Bjarni Andrésson.

Í þjóðsöng okkar landsmanna kemst séra Matthias þannig að orði, að þúsund ár í sögu þjóðar séu ekki nema sem einn dagur hjá Guði. 10 ár geta því vart talist langur timi í sögu þjóðar eða bæjar, hvað þá einstaks húss. Í mannlifinu er hins vegar áratugur eða áratugir býsna drjúgur tími og ýmislegt hefur á daginn drifit þó timinn liði hratt. Eða eru ekki rétt tuttugu ár síðan „Gullaldarliðið“ hans Þóra á Albert fagnaði löndun á 1600 tonnum í vertíðarlokin.

•••

En ég ætlaði ekki að láta hugann reika two áratugi aftur í timann, heldur aðeins einn, og minnast þeirra merku timamóta er Sjómannastofan Vör var formlega opnuð almenningi á Sjómannahaginn 1979. Fyrsti áratugurinn í sögu Sjómannastofunnar er liðinn. Hann hefur einkennst af bjartsýni, sigrum og dálitlu af eðlilegum erfíðleikum. Húsið okkar er að komast á fullorðinsaldur og barnasjúkdómar eru að baki.

Það var á almennum fundi í fé-

laginu okkar, þann 7. maí 1977 að samþykkt var að koma upp eigin húsnæði fyrir félagið aust fritíma- og hreinlætisaðstöðu fyrir þá fjlömörgu aðkomusjómann sem Grindavík gista. Kosin var sérstök nefnd til að starfa með stjórn félagsins að framgangi þessa máls.

Það var síðan í júní sama ár að samþykktar voru teikningar af nýja húsinu og lögð fram kostnaðaráætlun. Íðnaðarmenn héðan úr bænum voru ráðnir til verksins og byrjað á smiðinni, þegar síð-

Sjómannastofan í byggingu. Myndirnar eru tekkar 30. október 1977.
Ljósam.: Ólafur Rúnar.

sumars 1977. Það er því óhætt að segja að hugur hafi fylgt málum í þessum efnunum.

Á Sjómannadaginn fyrir réttum 10 árum, eða aðeins tveimur árum eftir að ákvæðið var að byggja þessa glæsilegu aðstöðu, var nýja húsið vigt og því gefið nafnið Sjómannastofan Vör.

Það er ekki of sagt að á þessum tíma hafi fyrst og fremst reynt á dug og ósérhlifni þáverandi formanns félagsins, Kjartans Kristóferssonar, en það kom einkum í hans hlut að fylgja framkvæmdum eftir og stjórnna síðan rekstri Sjómannastofunnar fyrstu mánuðina eða fram til áramóta 1980. Það tók við rekstrinum af stjórn félagsins, Stefán Kristjánsson veitingamaður í Reykjavík og leigði aðstöðu til næstu áramóta, en við af honum tók Jón Guðmundsson sem enn stýrir rekstrinum af myndarskap.

Óhætt er að segja að bygging hússins gekk hvorki átaka- né áreyndlulaust fyrir sig, hvorki innan félagsins, né varðandi fjármögnun framkvæmda, en lítið var um fjármuni á lausu. Til dæmis gafst Landsbankinn upp á því að gera út og styðja félagið, sem tók þá upp viðskipti við Sparisjóðinn í Keflavík og hafa þau viðskipti staðið síðan og verið með ágætum.

EKKI RÆTTIST ENDANLEGA ÚR MEÐ REKSTRARVANDA OG FJÁRMÖGNUN FYRR EN ALþINGI SAMÞYKKTI AÐ SJÓMANNASTOFUR SKYLDU TEKNAR INN Á FJÁRLÖG I GEGNUM FÉLAGSHEIMILASJÓÐ. Í þeim efnunum ruddum við Grindavíkingar brautina fyrir aðra félaga okkar sem fylgt hafa í fótsporin.

Hvernig til hefur tekist með byggingu og rekstur Sjómannastofunnar, verður hver að dæma fyrir sig. Það var mikil áræði hjá félaginu á sínum tíma að ráðast í byggingu þessarar félagsaðstöðu. En því máli var fylgt eftir með sönum baráttuanda og í dag á félagið umtalsverðar skuldlausar eignir. Gott og glæsilegt félagsheimili og smekklega veitingaaðstöðu fyrir heimamenn og aðkomusjómenn, heimili sem við getum öll verið stolt af.

•••

**Sigmar Eðvarðsson,
formaður Björgunarsveitarinnar
Þorbjörns:**

Skýrsla Björgunarsveitarinnar Þorbjörns

— SKÝRSLA AÐALFUNDAR 1989. —

Í byrjun árs 1988 tóku allar sveitir á svæði 2 sig saman um að koma upp sameiginlegu boðunarkerfi, sem flýtt gæti fyrir útkalls-hraða. Þetta kerfi var sett upp á Þorbirni föstudaginn 15. apríl og tekið á móti okkar mönnum.

Fiskurinn var slæður og ísaður og sendur út í gámi. Gámurinn var seldur miðvikudaginn 4. maí, alls 13,1 tonn á 53 kr. meðalverð.

Sendir voru fulltrúar á landsþing, sem höfst 27. maí. Þar var höfð sýning á tækjum ýmissa sveita — þar á meðal okkar.

Nokkrar beiðnir bárust um að skorið yrði úr skrúfum úti á sjó og var þeim sinnt. Einnig var Þórkatla II. aðstoðuð, þar sem hún hafði nærrí misst af sér stýrið, en kafarar frá okkur gátu bjargað því.

12. júlí var útkall vegna flugvélar með bilaðan hreyfil, sem lenda attí á Keflavíkurflugvelli, en var síðan afturkallað áður en menn komust af stað.

Mánudagskvöldið 25. júlí var tveggja drengja saknað, þegar

á lórantæki. Hin æfingin var hjá S.V.S. Ingólfur í Reykjavík 10. október.

Farið var í fisköflun 25. apríl. Gekk vel að safna fiski og vel tekið á móti okkar mönnum. Fiskurinn var slæður og ísaður og sendur út í gámi. Gámurinn var seldur miðvikudaginn 4. maí, alls 13,1 tonn á 53 kr. meðalverð.

Sendir voru fulltrúar á landsþing, sem höfst 27. maí. Þar var höfð sýning á tækjum ýmissa sveita — þar á meðal okkar.

Sú nýbreytni varð á árinu 1988 að veittur var styrkur úr minningarsjóði Hjalta Pálmarssonar í fyrsta skipti. Pennan styrk, að upphæð 200.000 krónur, hlaut Gunnar Jóhannesson til að læra og aðlöfa sér atvinnuréttinda í köfun. Fór hann til Skotlands 6. september á 9 vikna námskeið, sem hann stóðst mjög vel. Eftir þetta höfum við ekki haft neinar fregnir af kærumálum á hendur sveitinni varðandi köfun.

hestar þeirra fundust við rimla-girðinguna hjá Hrauni.

Haldið var þegar af stað til leitar og fundust drengirnir uppi í Festarfjalli fastir þar á sillu. Greiðlega gekk að ná þeim niður.

12.—14. ágúst voru nýliðar sendir á landsmót unglingsadeilda, sem haldið var í Viðey. Farið var yfir fluglinutæki, slöngubáta og gummibjörgunarbáta. Stóðu okkar menn sig mjög vel á æfingunum.

Farið var í hina árlegu sumarferð 18.—21. ágúst, tókst sú ferð mjög vel og var nokkuð fjölmenn.

Sú nýbreytni varð á árinu 1988 að veittur var styrkur úr minningarsjóði Hjalta Pálmarssonar í fyrsta skipti. Pennan styrk, að upphæð 200.000 krónur, hlaut Gunnar Jóhannesson til að læra og aðlöfa sér atvinnuréttinda í köfun. Fór hann til Skotlands 6. september á 9 vikna námskeið, sem hann stóðst mjög vel. Eftir þetta höfum við ekki haft neinar fregnir af kærumálum á hendur sveitinni varðandi köfun.

15.-16. október héldu Skátar í Njarðvík og Stakkur í Keflavík sameiginlega afmælisæfingu hérna á Suðurnesjum. Voru þetta bæði sjölmennar og gagnlegar æfingar þó veður hafi verið slæmt.

Útkall kom frá löggreglu 26. desember þess efnis að barn hefði fallið í höfnina. Fljött var brugðist við og allir tiltækir menn kallaðir út til leitar, en síðar um kvöldið kom í ljós að um gabb var að ræða.

Hin árlega flugeldasala hófst á sinum tíma og gekk mjög vel þetta ár, bæði í sölu hér heima og einnig hjá S.V.D. flugeldaheildsölunni. Þessi velgengni er rakin til hinnar árlegu söluherferðar sem björgunarsveitarmenn innan S.V.D. fara um landið. Er það alit manna að hún hafi skilað sér mjög vel þetta árið.

Haldin voru 3 námskeið á árinu, það var: fjarskipti 1, fluglinutæki og tógværk. Auk þess voru tvær fluglinutækjaæfingar haldnar við Seltjörn.

Heldur betur var tekið til hendinni hjá okkur, Oddsbúð var næstum kláruð og tekin í notkun og sjóflokkur færður úteftir. Í Hrafnabjör gum var bilageymsla málud og allir skápar fluttir þangað og fleirum bætt við, þannig að nú hafa allir A-sveitarmenn sérskáp. Síðan var skápaherbergini breytt í svokallað formanns-herbergi. Bættur var talstöðvar-kostur í bilunum, það er að segja i

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

ÚTGERÐ:

ÞORSTEINN GK-16
HAFLIDI GK-140

HÓP HF.

Ford og Man og þeir einnig klárádir að öðru leyti, og má með sanni segja að menn hafi starfað vel.

Þann 20. janúar strandaði Marianne Danielsen á Höpsnesi.

Átta mönnum var bjargað í land með þyrlu og síðar voru 4 menn dregnir í land með fluglinutækjum. Þetta strand dró mikinn dilk á eftir sér og menn urðu vitni að ýmsum atburðum, sem ég ætla ekki að fara nánar úti. Síðar var Slökkvilið Grindavíkur fengið til að dæla olíu úr skipinu í land. Björgunarsveitarmenn gengu til liðs við slökkviliðsmenn og tóku tekní sveitarinnar á leigu.

Nokkur útköll voru í janúar og febrúar af völdum ófærðar og skafrennings, — voru bæjarbúar að stodaðir innanbœjar sem utan. Var Man-billinn hafður í föstum ferðum milli Grindavíkur og Stapans. Þessa þjónustu nýttu margir sér með því að elta eða vera dregnir.

27. janúar var bedið um að leita að stúlku sem hljóp út úr bíl á Gighæð og ætlaði fótgangandi til Keflavíkur í blindbyl, þar sem ekki var fært lengra á fólkusbil. Var Man-billinn þegar sendur af stað og fundu þeir konuna um það bil einum kilómetra handan við skaflinn, kalda og hrakta.

Sigmar Eðvarðsson,
formaður
björgunarsveitarinnar.

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvikingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

Útvegsmannafélag Suðurnesja

Sjóvá — Almennar

... allt sem þarf

Sjóslys og drukknanir sjómanna í starfi frá 26. 3. 1988 til 5. 5. 1989

1988.

26. mars. Drukknuðu tveir menn, þeir Helgi Ástvaldsson, 31 árs, Siglufirði. Lætur eftir sig eiginkonu og þrjú börn, og Gunnlaugur Pálsson, 25 ára, Ólafsfirði. Lætur eftir sig eiginkonu og tvö börn. Slöngubátur með utanborðsvél, sem þeir fóru á frá Siglufirði fannst undir Strákafjalli. Viðtæk og langvarandi leit fór fram. Lik Helga fannst skammt frá Sauðanesi 27. 7., en lik Gunnlaugs fannst 15. 9. 1988, rekið á fjörur innan við Siglunes.

fjarðardjúpi, undan Ædey, um það bil að leggja af stað inn til Ísafjarðar. Veður var 6–8 vindstig 11° frost og ising. Öll tiltæk skip héldu úr höfn frá Ísafirði, Bolungavík og Súðavík. Björgunarsveitir gengu fjörur. Bátar fundu brak, lestarborð o. fl. undan Ögurnesi. Lik Ólafs fannst er v/b Dóri var dreginn upp 12. 3. s.l.

13. okt. Drukknaði Gísli Jósefsson, sjómaður, 46 ára, Hrannargötu 3, Ísafirði, er hann fíll á milli skips og bryggju. Hans hafði verið saknað og viðtæk leit farið fram er hann fannst. Lætur eftir sig eiginkonu og uppkomin börn.

7. mars. Drukknaði Magnús Þórarinn Guðmundsson, 40 ára, skipstjóri, Brautarholti 19, Ólafsvík, er hann stökk frá borði Sæborgar SH 377, en báturinn sökk út af Rifi á Snæfellsnesi. Lætur eftir sig eiginkonu og þrjú börn.

1989.

14. febr. Drukknuðu tveir menn, þeir Ólafur N. Guðmundsson, 43ja ára. Lætur eftir sig eiginkonu og fjögur börn, og Ægir Ólafsson, 50 ára. Lætur eftir sig fjögur börn, er v/b Dóri ÍS 213, 10 tonn fórst á Ísa-

12. apríl. Drukknaði Guðmundur Jón Magnússon, 64 ára, skipstjóri, Neshaga 57, Reykjavík er dráttarbáturinn Björninn sökk í mynni Hafnarfjarðarhafnar. Dráttarbáturinn var að draga pramma, er hann valt skyndilega og sökk á andartaki. Við það strikkaði á tögi milli hans og prammans. Guðmundur lætur eftir sig eiginkonu og uppkomna dóttur.

Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvikingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.

Gullvík hf.

Víkurfréttir

Bókabúð Grindavíkur

Skeljungur - Grindavík

Mölvík sf.

Skiparadíó hf.

Útgerð Reynis GK-47

Siglingamálastofnun ríkisins

Kaupfélag Suðurnesja

Grindavík

Ísfélag Grindavíkur hf.

Sími 68655

Festi hf.

Alþýðusamband Íslands

OLÍS

Seljabot 6 - Grindavík

Farmanna og

fiskimannasamband Íslands

Víkurberg GK-1

Sjómannastofan Vör

SJÓMANNA OG VÉLSTJÓRAFÉLAG

GRINDAVÍKUR
STOFNAÐ 21. OKT. 1956

*Um leið og við óskum sjómannadagsráði farar heilla
við útgáfu fyrsta Sjómannadagsblaðs Grindavíkur,
sendum við sjómönum og fjölskyldum þeirra
heilla- og hamingjuóskir á Sjómannadaginn.*